

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 800

Letna naročnina . . . . . L 1.500

Letna inozemstvo . . . . . L 2.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto X. - Štev. 51

Gorica - četrtek 25. decembra 1958 - Trst

Posamezna številka L 30

IN BESEDA JE MESO POSTALA

Teh besed sv. evangelista Janeza se spominjamo o Božiču. »Meso« po sv. pisnu pomeni človeško naravo. Sv. Ignacij, mučenik, pravi, da je Jezus Kristus Bog v mesu. Ta označba »postati meso«, to je učlovečiti se, je prevladala nad vsemi drugimi, s katerimi sv. očetje označujejo skrivnost zedinjenja Besede, to je božjega Sina, s človeško naravo.

Resnica o učlovečenju Sina božjega je centralna, osrednja skrivnost krščanstva. Da je učlovečenje Sina božjega mogoče, nas uči razodetje. Toda ne vidimo notranjega razloga te možnosti. Sv. Leon Veliki pravi: »Če vera ne veruje, da sta se božja in človeška narava združili v eni osebi, ne moremo tega razložiti.« Sv. Tomaž Akvinski pa naglašja: »Med božjimi deli učlovečenje najbolj presega razum.« Ves razlog dejstva učlovečenja, zatrjuje sv. Avguštin, je v božji vsemočnosti. Zato učlovečenje, da je skrivnost učlovečenja skrivnost (mysterium) v strogem pomenu besede.

Božji Sin se je učlovečil, postal je človek, da nas reši izvirnega greha, da nas tako zopet uvede v nadnaravno življenje. Učlovečenje je torej delo ljubezni in usmiljenja božjega, je velik dar božji. Sv. Janez piše v svojem evangeliju: »Zakaj Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje. Bog namreč ni poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, marveč da bi se svet po njem zveličal.« (Janez, III. 16-17)

RODIL SE JE V BETLEHEMU

Adam in Eva sta živela v raju. Bila sta otroka božja. Bila sta sveta in pravična. Bila sta dobra in srečna, prosta vsakršnega trpljenja in neumrjoča tudi po telesu. Toda kmalu sta se pregrešila in postala nesrečna na duši in telesu. Prišla je smrt na svet. Greh je povzročil nered v svetu. Človek se je vedno bolj oddaljeval od Boga. Boda človeka je rasla. Človek je želel, da se te bede reši. Zato je vedno bolj hrepenel po Odršeniku, ki ga je Bog obljubil že Adamu in Evi.

In Bog je svojo obljubo izpolnil. Prišla je »polnost časov«. V Betlehemu se je v sveti noči rodil v štalici Kristus. Ime »Betlehem« pomeni »hiša kruha«. Imenovali so ga tako, ker so pri tem mestecu bila plodna polja, a malo dalje je bila puščava. V imenu »Betlehem« vidi sv. Hieronim neko slutnjo učlovečenja Sina božjega, ki se je rodil v Betlehemu in ki je prišel iz nebes. Judom je bil Betlehem mesto svetih spominov. Tu so stanovali Elomeleh, Noemi, Ruta in Booz ter Obed. David je tukaj čuval ovce svojega očeta, dokler ga niso imenovali za kralja Izraelcev. V Betlehemu je živel, umrl in bil pokopan sv. Hieronim, dokler niso njegove kosti prenesli v Rim v cerkev »S. Maria Magdiore«. V Betlehemu je v. Helena dala sezidati veličastno cerkev na mestu, kjer se je po izročilu rodil Kristus.

Tu v Betlehemu je nastal največji preobrat v zgodovini človeštva. Boda človeštva je prišla do vrhunca. Vzšlo je pa Sonce, da prežene temo in prinese luč in življenje v svet, na katerem je ležalo prokletstvo. Hotel se je roditi od revne device, v temni noči, v ubogi štalici, v majhnem mestecu, v neznanosti, v tišini, v ponižnosti in revščini. Samo na polju je bilo nekaj pastirjev. Evangelist Luka nam tako preprosto, tako enostavno pripoveduje o pastirjih. V prav tistem kraju, pravi, pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili na nočnih stražah pri svojih čredah. In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in svetloba Gospodova jih je obsvetila in silno so se prestrašili. Angel jim je rekel: »Ne bojte se; zakaj, glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod.« In pastirji so pohiteli in

našli Marijo, Jožefa in Dete v jasli položeno.

Pastirji so torej, polni vere, pohiteli k jaslicam in preprosto, odkritosrečno, iskreno adrpili svoje srce božjemu Detetu. Slavili so Boga in hvalili za vse to, kar so slišali in videli.

NASTALA JE BOŽJA POMLAD

V Betlehemu, v rojstnem mestu Jezusovem, so takrat, v tisti noči ljudje spali. V kraljevi palači je spal Herod. Niti slutiti ni, da se je v Betlehemu tisto noč rodil Kralj, toda ne kralj tega sveta, ampak večni kralj nebes in zemlje, Bog in človek. Duhovniki in pismouki, ti voditelji judovskega naroda in čuvarji obljub, niso niti najmanj mislili, da je prišel Mesija. V daljnem, oholem, poganskem Rimu so razposajeni Rimljani uživali vso opolzkost in poltenost tega sveta. Stregla jim je ti-sočera množica sužnjev. Svet ni vedel, da je prišel tisti, ki ga bo odrešil. Prišel je tiho, neopaženo. Oznanil je nauk, ki ga do takrat ljudje niso slišali. Učil jih je življenje kreposti, ki ni moglo priti od tega sveta. Dal jim je moč in veselje, ki jih najhujše preganjanje ni moglo uničiti. Nastala je pomlad, božja pomlad. To je moral priznati tudi gnili poganski svet. Nikdar ni človek povzročil na svetu take spremembe, kakor jo je prinesel Sin uboge Device, Dete, ki se je rodilo v betlehemiški štalici. In do danes ne more svet prezreti tega božjega Sonca, kakor ne more prezreti sonca na nebu.

Božič, tako sveti, tako mili, tako dragi, tako domači praznik, ki nam vedno znova ogreje naše srce s sladko glinjenostjo, ko v cerkvi pred jaslicami, tej blagoslovljeni iznajdbi Frančiška Asiškega, molimo božje Dete, in ko doma v družinskem krogu pred jaslicami in božičnim drevescem pojemo božične pesmi, tiste tako nežne, preproste, a globoke božične pesmi, ki nas prenašajo v nebeško veselje.

Cestitke, božično drevesce, božične pesmi, sploh božično veselje, tisto zunanje veselje — vse to ni in ne more in ne sme biti vse. Tudi v našem srcu, v naši duši mora vziti sonce božje pomladi. Božje Dete mora priti v naše srce, v našo dušo.

JANEZ, I., 14

Mora napolniti in izpopolniti in ogreti in navdušiti našo dušo za vse, kar je resnično, dobro in lepo. Resnica, dobrot in lepota pa je v najbolj vzvišenem smislu v Bogu. Bog je večna Resnica, Dobrota in Lepota.

MODERNA FILOZOFIJA IŠČE RESNICO

Išče jo brezbožni EKZISTENCIALIZEM. Zanj je človeško življenje brez smisla, brez cilja. Greš dalje, dalje, dokler ne najdeš nič, smrt. Nemški eksistencialist Heidegger trdi, da ne moremo spoznati smisla življenja, ker nam ni mogoče spoznati stvarnosti, realnosti. Ne moremo spoznati bistva, narave stvari. Edino, kar znamo, je, da smo na svetu (»in der Welt sein«). Ker ne moremo spoznati bistva stvari in ker zato ne moremo spoznati niti smisla, cilja našega življenja, nastane v naši duši tista tesnoba (francoski eksistencialisti jo

imenujejo »angoisse«, italijanski »angoscia«), ki je značilna poteza eksistencializma. Tudi Jaspersu je stvarnost nespoznatna.

Po Sartreju, francoskem eksistencialistu, ko si spoznal stvari same v sebi, ko si preko površine prodrl v njihovo bistvo, zajela ti bo dušo »nausee« (nausea), odvrtnost, stud. Stvari obstajajo brez razloga, absurdno (nesmiselno), brez cilja.

Išče resnico DIALEKTICNI MATERIALIZEM. Zanika Boga. Obstoji samo materija, ki je večna. Lenin opredeljuje materijo takole: »Materija je vse, kar obstoji, ali objektivna stvarnost.« To je goli, navadni materializem, ki ga ni treba dalje razlagati.

Resnico išče FREUDOVA PSIHOANALIZA. Malo je psiholoških teorij vplivalo na družbo tako znatno, kakor teorija psihoanalize dunajskega zdravnika Freuda. Prodrla je v pedagogijo, umetnost, moralo, medicino itd. Za mnoge, posebno za Anglosase, pomeni novo pojmovanje življe-

nja. Edini pozitivni instinkt (nagon) človeka je seksualni (spolni) instinkt, ki ga Freud imenuje »libido«. Vsi pojavi duše niso nič drugo kakor pojav enega edinega impulza (podneta), seksualnega impulza. Freud ne priznava svobodne volje, ker vse duševno življenje obvladuje spolni nagon.

Zanimanje za seksus (spolnost) je zajelo enciklopedije, revije, časopise, filme itd. Vse to se peča skoro izključno s seksusom. Mislijo, da s tem »znanstveno« vzgajajo človeka, da poglobljajo znanje o človeku. V resnici pa potvarjajo ljubezen. Za njih je ljubezen samo seksualna atrakcija (privlačnost). Ponžali so človeka do živali.

Resnico iščejo MODERNI MORALISTI, če jih smemo tako imenovati, ker so pravzaprav amoralisti. Za njih ne obstoji ne Bog ne moralni zakon. Zato ni mogoče pri njih govoriti o grehu, o tem, da si razžalil Boga, ampak kvečjemu o zablodi, ali s tem, da si razžalil človeka.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Božično premissljevanje

O nobenem prazniku ne toliko govorimo, ga tako ne pričakujemo in se nanj tako ne pripravljamo kot na božič. O božiču pojdem sem in tja, kupimo to in ono, opravim to in to itd., kakor da bi bil božič nekaj mejnika ali rok, ob katerem se morajo zgoditi najrazličnejše stvari.

Gotovo je božič med kristjani po vsem svetu najlepši praznik celega leta. Tirolci pravijo, da ima leto 365 dni in eno noč (božično). Se celo tisti muslimani, ki vsaj od daleč poznajo našo vero, nas zavidajo za ta praznik, meneč, da bi morali tudi oni vpeljati kaj sličnega.

Skoraj vsakdo si želi preživeti tiste dneve daleč od hrupa moderne življenja, proč od dela in vsakdanjih skrbi, ostre si svetne zunanosti in prebiti božični čas v prijetnem krogu domače družine, napraviti marsikomu veselje z božičnimi darovi in podobno.

Vse to je prav in lepo, pa ne zadostuje.

Kaj je pravzaprav krščanski božič?

Vsak narod ima za ta praznik svoj poseben, več ali manj primeren izraz, toda v nobenem jeziku ni tako točno izraženo bistvo in pomen tega dneva kakor v slovenskem.

Božič — majhen Bog ali Bog otrok.

Bog je pomen in namen tega praznika, Božič je spomin rojstva Gospodovega, obletnica njegovega prihoda na svet. Bog med ljudmi.

Sveti Janez Krstnik je klical farizejem: »Med vami je, katerega vi ne poznate.« Danes bi rekel: »Katerega nečete poznati.«

Današnji svet je zavrgel Boga, noče ga več poznati. Prevzetnost človeška, ki zna izmeriti daljavo zvezd, izračunati njih velikost, teže in hitrost, ki je odkrila nekatere tajne zakone božjega reda v naravi in zmore napraviti čudovite stroje, pozna samo snov, materijo. Kam pa pripelje surova sila, ki ne pozna nad seboj božjega gospodstva, vidimo zadnje čase, posebno še letos: svet drvi v pogubo, iz katere se sam ne more rešiti.

Cesar Friderik I. († 1190) je poklical nekoč svoje ministre k sebi. Ko je vstopil, ni po navadi

sedel na prestol, marveč na naveden stol med druge prisotne. Ker so se ti nekaj spogledovali, odvrne cesar: »Današnje zborovanje je važno, naši ukrepi so odločilnega pomena za vso državo, zato se spodobi, da pustimo vodilno mesto kralju vseh kraljev, Kristusu, proseč ga, da vodi naše zborovanje in sklepe, kakor zahteva pravična stvar.« Ko bi danes pri kongresih in sejah imeli Boga pred očmi, bi svet ne prišel v zagato, iz katere se ne zna in ne more rešiti.

Pa tudi v zasebnem življenju bi morali dati Bogu mesto, ki mu pristoji. Poglejmo okoli sebe, kako izgleda v tem oziru. Ali se ne marsikdo sramuje Boga in vere, češ da to ni več moderno? Zavrgli so vero kakor preživelo, zastarelo stvar, kot ponošeno obleko, dobro kvečjemu za dom in polje, a ne za pred ljudi. Drugi so zopet kristjani samo v cerkvi, katoličani zakristije. Zunaj v javnosti se sramuje vsega, kar »diši«

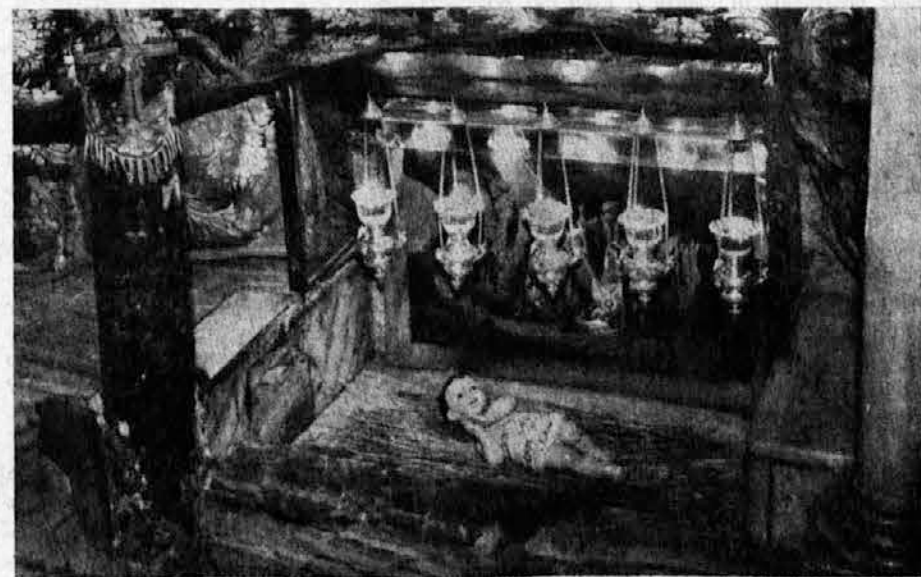
po veri, bojijo se pokazati vero pred ljudmi. Kaj bi se sramovali, če nasprotniki javno napadajo vero, moramo tudi mi javno pokazati, da se znamo zanj bojevati.

Poskrbimo, da ne zaslužimo graje Janeza Krstnika: ne delajmo jaslic samo za otroke, napravimo v našem srcu mehke in gorke jaslice za božje Dete. Kaj pomaga, — pravi A. Silesio, — če bi se Kristus tudi tisočkrat rodil v Betlehemu, če se pa ne rodi niti enkrat v tvojem srcu. Sprejmimo ga za božič v naše srce, tako bo resnično Bog med nami. Kakor preprosti pastirji pojdemo pravično k njemu; kakor Modri iz Jutrovega ga sprejmimo za našega kralja. Tako ne bo ostal božič samo spomin na Kristusovo rojstvo, marveč pravo, vedno se obnavljajoče rojstvo božjega Deteta v naših srcih. Preživeli bomo božične dneve res v pravem miru in veselju, kakor želimo vsem čitateljem in drugim.

R. L.

Vsem sotrudnikom, bralcem, podpornikom ter vsemu našemu ljudstvu v redkih radostih in obilnem tiptjenju želimo od božjega Deteta blagostova in miru.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

SPOMIN NA PRVE JASLICE V BETLEHEMSKI BAZILIKI

NAŠA SKUPNA ROMANJA In Beseda je meso postala

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ne mine skoro teden, da ne bi od kakšne strani prišel glas, kdaj gremo zopet v Lurd. Ko smo imeli v novembru prvo predstavo našega filma v Avditoriju, tedaj je nekdo dejal, da bi vsaj polovica gledalcev dvignila roko, če bi javno vprašali, ali naj gremo drugo leto zopet v Lurd. Sedaj je med novimi mohorskimi knjigami ena posvečena sv. Bernardki in našemu romanju v Lurd. Dolgo poročilo o našem skupnem romanju je izredno toplo in iskreno napisano. Želja po Lurdu kar naprej raste. Kdaj bomo torej zopet romali v Lurd, kam naj nas pelje romarska pot v bodočem letu?

KAM LETA 1959?

Mnenje mnogih duhovnikov o ponovnem romanju v Lurd je sledeče: V Lurd bomo gotovo še romali, toda ne takoj drugo leto. Mogoče tam čez tri ali štiri leta. Trezno presojamo da bi kljub sedanjemu navdušenju šlo v Lurd takoj sedaj l. 1959 največ 200 do 300 romarjev. Več prav gotovo ne in naj je sedanje zanimanje še tako veliko. In sedaj se mnogim skoro nerazumljivo zdi sledeče: v Lurdu skupina komaj par sto romarjev malo pomeni. Letos takšnih skromnih skupin sploh niso mogli posebej sprejemati in jim nuditi, kar bi sicer v drugih letih dobile. V Lurdu se obnese le veliko romanje, to je vsaj sedem sto in več oseb v eni skupini. Letos 25. marca so mogli milanski Pavlinci peljati v Lurd le 200 romarjev, ker niso dobili več prenočišč. V velikanski množici drugih romarjev se je ta skupina komaj poznala. Nekateri pobožnosti so imeli kar v kapeli velike bolnice, ker je bil prostor v svetiščih rezerviran le za velike skupine. Podobno se je godilo menda pred štirimi leti skupini tržaških romarjev, ki jih je bilo okrog 80. Kar smo mnogi videli in kakor smo točno poučeni, tako drži: v Lurdu lepo uspe le veliko romanje, ki je dobro pripravljeno. Ker takoj drugo leto ne moremo pripraviti velikega skupnega romanja, ker želimo tja leta 1961. ali 1962. v skupnem romanju peljati pred lurdsko votlino veliko naše mladine in se tam srečati z mnogimi našimi rojaki iz Zahodne Evrope, zato obiskujmo sedaj druge, bližnje poti. (S tem seveda ni rečeno, da ne bi mogli ugoditi tistim nekaterim srečnim rojakom, ki bi radi kmalu šli mimo Lurda kar v Fatimo. Teh bo seveda malo, ker bi bilo romanje dolgo tri tedne in bi dosti stalo.)

Kam torej mislimo v bodočem letu 1959? Nekateri že veste, da mislimo izbrati romarski kraj Einsiedeln v Švici. Pravim: samo mislimo, ker se še nismo dokončno odločili. Korošci, ki jim je skupna božja pot s Primorci v Lurd zelo ugajala, so že sporočili, da bi bili za Einsiedeln v vedno zeleni Švici zelo navdušeni. Zanje je pot seveda dosti krajša. Na Tržaškem in Goriškem se še nismo o stvari dogovorili, a verjetno bo ostalo pri tem predlogu. V krasnem gorskem Marijinem mestecu Einsiedeln so bili slovenski romarji leta 1908, ko so iz Slovenije potovali skozi Avstrijo in Švico v daljni Lurd. Bilo jih je točno 600, kakor vidimo v tedanji romarski knjižici. Od takrat ni bilo v Einsiedeln večjega slovenskega romanja. Za sedanje zamenske slovenske katoličane je Einsiedeln sredi lepe Švice neodkrit paradiz. Razumljivo, da bi obiskali tudi druge kraje in tipična švicarska mesta ob lepih jezerih. Potovanje in romanje v Einsiedeln v Švici bi bilo menda za vse nas popolnoma novo in že zato izredno zanimivo. Sedaj zapišimo samo to: če se res odločimo in pride tam februarja ali marca do točnega oznani, tedaj znajmo takoj štediti, ker Švica je zelo lepa, a zelo draga. Čeprav je dosti bližje kakor Lurd, čeprav bi romanje trajalo le štiri dni in pet noči, bi bili stroški okrog 18 do 20.000 lir na osebo. Prav je, da to povemo že sedaj. Tako imate tudi možnost, da po duhovnikih ali kakorkoli sami predlagate in svetujete, kam naj gre naša božja pot v novem letu, ki ga začinjamo.

SKUPNA BOŽJA POT — DOGODEK

Prve dni decembra je prišla v Gorico in Trst neka potovalna delegacija z Dunaja. Na dolgo so nam razlagali, kako lepe spomine imajo v Marijinem Celju o zadnjem velikem slovenskem romanju in da nas p. Beda po tej delegaciji zopet vabi v Marijino mestece na semerskih planinah; tam bodo 1959. leta izredne mednarodne marijanske slovesnosti. Podobno vabilo smo že dobili iz Oropo, na gori Berico pa nam ob vsaki priliki dopovedujejo, naj zopet kmalu pripeljemo tako veliko romanje kakor leta 1954. Naši bralci bi se mottili, če bi mislili, da naša romanja hvalijo po svetu samo zaradi materialnega dobička. Celo takšen odgovor smo slišali: drugi romarji dajo še več zaslužiti našim hotelom, toda vaše romanje je v duhov-

nem oziru nekaj posebnega. Vaše procesije, vaše petje in skupna molitev ter celotna duhovna stran romanja je za vsak mednarodni romarski kraj pravi verski dogodek, ki zbudi veliko pozornost.

Premnogi duhovniki in verniki, ki hodimo že več let na skupna romanja, imamo dobro izkušnjo, ki potrjuje gornji odstavek in izjavo tujih bistrh opazovalcev. Vsako romanje, ki je bilo duhovno dobro pripravljeno, je rodilo veliko dobrega. Ne samo v Lurdu, tudi v Oropo, v Rimu, pri Gospe Sveti in drugod smo doživeli, da je duhovno dobro pripravljeno romanje velika in izredna korist za vse udeležence. Ko smo šli lansko leto v Marijino Celje, je velika večina že pri Gospe sveti prejela sveto obhajilo. Isto je bilo letos na poti v Lurd, ko je v Carcassone nad 800 romarjev pristopilo k obhajilni mizi. Ne morem reči, da prav vsi udeleženci prejmejo svete zakramente. Prav gotovo so romarji-opazovalci zelo redki, mogoče največ trije, štirje od sto.

Kazen izobčenja nad preganjalci

V zadnjih mesecih se je verski položaj v Sloveniji ponovno zaostрил. Člani komunističnih celic so spet začeli s podiranjem križev in znamenj; neprenehoma jim zabučujejo, naj ne hodijo v cerkev in naj svojece od nje odračajo. Hud pritisk se vrši na državne uslužbence in na profesorje ter učitelje, katerim je stvarno onemogočena cerkvena poroka ter krst otrok. Nekateri učitelji so bile premeščene, ker so bile birmanske botre.

Najtežje pa je za duhovnike. Čutijo se nadzorovane ob vsakem koraku. Ta je bil klican k sodniku za prekrške, oni na poveljstvo krajevne milice, spet oni je v sodni preiskavi; tega so zaprli in onega obsodili. In ponovno jih silijo, naj se vpišejo v CMD, tudi z grožnjami, da jim sicer odvzamejo prepustnico.

Obsodba črnovrskega g. župnika na deset mesecev zapora kaj zgovorno dokazuje, da ni duhovnik varen niti na prižnici niti v spovednici.

Duhovniki so zelo previdni. A kaj, ko ne gre za kazniva dejanja, pač pa za zlonamerna podtikavanja, za »procesne namene«, kar je nezasišno v kazenski proceduri vsega svobodnega sveta. Saj še tako nedolžnemu reku, celo verski resnici, lahko podtaknejo »zlobni nameni«, protidržavno propagando.

Jugoslovanska ustava in Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti imajo sicer nekatere določbe o verski svobodi, ki pa so zgolj iluzorne, slepilne. Formulirane so namreč na takó pretkan način in povezane so z določbami iste tvarine, ki pa so njih živo protislovje, tako da kar ti nudijo z desnico, ti jemljejo z levico. Zato ni sodnikom nič lažjega kot obiti določbe o verski svobodi, opirajoč se na te poslednje. Duhovniki in verniki so dejansko brezpravni, predani sodnikom na milost in nemilost.

Najbolj bolesto pa je to, da sodna oblast — vsaj ko gre za duhovnike — samo izvršuje to, kar ji je bilo naročeno od partije. Sodna oblast ni več sodna, ampak izvršilna!

V tem za Cerkev tako kritičnem položaju so škofje pravi mučenci. Dobro poznajo trpljenje vernikov in duhovnikov, pa jim ne morejo pomagati. Zaman je vsako posredovanje, vsako sklicevanje na zakone. Ostaja jim, da jokajo z vsemi in trpijo za vse. A ker ne smejo in nečejo biti neme priče teptanja božjih, cerkvenih pa tudi človeških pravic, neredkoma izpostavljajo svojo lastno osebo pri obrambi izročene jim črede.

Tako je presvetli msgr. Mihael Toroš, ap administrator goriške in tržaško-koprške administrature, z okrožnico z dne 30. oktobra 1958, naslovljeno na svojo duhovščino, spet dvignil glas proti slinemu tihemu preganjanju in izrekel cerkveno kazen nad preganjalci.

V okrožnici se msgr. Toroš predvsem sklicuje na odločbe jugoslovanske ustave in na zakon o pravnem položaju verskih skupnosti, ki zagotavljajo versko svobodo. Nato navaja izjavo državnega poglavarja, maršala Tita: »Duhovščina naj svoje duhovniške dolžnosti vestno izpolnjuje!« Zatem opozarja, da cerkveno pravo izrecno določa dušnopastirske dolžnosti župnikov in citira nekatere odločbe zakonika cerkvenega prava. Potem pa odreja:

»Na podlagi zgoraj navedenih zakonskih določil in zgoraj citirane izjave samega predsednika FLR Jugoslavije izdam za goriško in tržaško-koprsko administraturo naslednji kazenski zakon: „Kdor koli bi dušnega pastirja kakorkoli oviral v izpol-

Če gledamo na materialno stran romanja, lahko rečemo to: samo dvakrat v desetih letih smo imeli težave z računi, ker so bili izdatki večji, drugače kaj malega ostane, letos celo toliko, da lahko mislimo na posebno romarsko zastavo, kakor jo imajo druge narodne skupine.

Ker naša romanja prinašajo veliko duhovne koristi, ker slišimo od vseh raznih romarskih središč splošno veliko zdrave pohvale, zato se bo še glasila naša pesem in naša beseda po velikih mednarodnih in skromnih domačih Marijinih svetiščih. Dokler se bo kljub vsem težavam priglašalo toliko Marijinih častilcev za skupno božjo pot, tako dolgo bomo nadaljevali. Devet velikih skupnih romanj v tem desetletju pomeni za Primorsko devet velikih praznikov, ki so poleg vedno boljše skupne marijanske procesije na Opčinah živi dokaz naše vere, naše ljubezni do nebeške Kraljice.

Fr. Stuhèc

njevanju njegovih dušnopastirskih dolžnosti, zapade s tem vnaprej izrečenemu izobčenju, ki je pridržano ordinariju.«

Kazni izobčenja iz Cerkev zapadejo takoj, ob sami izvršitvi prepovedanega dejanja, vsi oni, ki na kakršen koli način ovirajo župnike pri izvrševanju njihovih službenih dolžnosti, na pr. če bi kdo sporočal partiji ali komu drugemu, kaj je župnik pridigoval, ali kakoj je razsojal pri spovedi; kdor bi sili duhovnika, naj se vpiše v CMD; kdor bi na duhovnike izvajal moralni pritisk z zastraševanji, grožnjami, zasliševanji in krivičnimi obsodbami itd.

Naj bi ta težka cerkvena kazen streljala one, ki tako hudo grešijo nad lastnimi dušnimi pastirji in ki povzročajo takšno škodo dušam in holesti Cerkv.

Še o zanimivem dopisu tednika »Vita Nuova«

Omenjeni dopis je prinesel zanimivo misel, ki pomeni napredek v gledanju na narodne manjšine z ozirom na dobo med obema vojnama. Dopisnik je namreč spoznal misel, da so Slovenci v Italiji del slovenskega naroda, ki prebiva v Jugoslaviji, kakor so Italijani, ki še prebivajo v Istri, na Reki in v Dalmaciji, del italijanskega naroda. Samo ob sebi je umevno, da se Slovenci v Italiji čutijo eno s Slovenci onstran meje in da ostali narodi Jugoslavije ne morejo biti brezbržni z ozirom na usodo Slovencev v Italiji. Seveda imajo te medsebojne vezi določene meje. Slovenci v Italiji so namreč italijanski državljani, kakor so Italijani v Istri jugoslovanski državljani.

To je očitno vse drugačna muzika, kot smo jo poslušali po prvi vojni. V tisti dobi so smatrali Italijani primorske Slovence za del italijanskega naroda, ki govori poseben kraški, vipavski ali soški dialekt, kot so smatrali Francozi jezik lotarinških Nemcev za poseben dialekt francoskega jezika. Kulturni stiki med primorskimi Slovenci v Jugoslaviji so bili skoro vso to dobo prepovedani. Neki duhovnik, ki je bil po pomoti obtožen, da je nekemu fantu posodil eno številko ljubljanskega dnevnika »Slovenec«, je bil obsojen na 35 dni zapora. Res je vladal takrat fašizem, toda pomniti je treba, da ti pojavi niso bili specifičen proizvod

Prvi, ki je zanikal moralni zakon, je Friderik Nietzsche. On nas uči, kakšen mora biti »nadčlovek« (Uebermensch). Za njega je »nadčlovek« heroj. Kakšen heroj? Heroj dobrote, sočutja, čistosti, ljubezni? Ravno nasprotno. Njegov heroj je heroj nasilja, moči, dionizičnega ugodja. To je morala moči in ugodja! Za nas kristjane je to nemorala. Nietzsche deli človeštvo v dve kategoriji, v gospode in sužnje. Gospod, nadčlovek, je »nad mejami dobrega in zla«. Moralno je to, kar on določa, da je moralno.

Kaj pa je KOMUNISTIČNA MORALA? Komunistična morala je enaka nacistični morali. Nacistična morala pravi: »Dobro je to, kar koristi rasi (seveda germanski rasi), zlo je vse, kar škodi.« Sedaj pa nadedomestimo besedo »rasa« z besedo »razred« in bomo prišli do komunistične morale. Komunistična morala pravi: »Dobro je vse, kar koristi triumfu (zmagoslavju) razreda, zlo je, kar mu škodi.« (N. Lenin, Der Radikalismus, 1930, str. 42)

Ker se interesi stranke ali razreda menjajo, menjajo se tudi moralna načela. Če je nevarnost vojne, je treba ščititi trdnost družine, da dobi država čim večje število vojakov. Zato je treba preprečevati razporeke in dajati nagrade številnim družinam. Če ni nevarnosti vojne, je dovoljena svobodna ljubezen.

HEDONISTIČNI AMORALIZEM je širil Andrej Gide. V vseh svojih literarnih proizvodih Gide enači dobro in zlo, krepost in strast, čistost in nečistost. Dovolj je, da so zlo, strast in nečistost viri novihkušenj in prijetnih občutov. Dobro in zlo ne obstajata. Vse je dovoljeno, samo da je vir prijetnihkušenj in občutov.

RESNICA JE SAMO V KRISTUSU

Premotri! smo v glavnih potezah filozofije moderne duše, bedo moderne duše. In sedaj vzdihuje moderna duša: »Kdo me bo rešil brezbožnega eksistencializma, dialektičnega materializma, Freudovega panseksualizma, Nietzschejevega lažnega heroizma, komunistične nemorale, hedoni-

fašizma, temveč splošna miselnost Italijanov, ki so bivali takrat v naši deželi.

Zato je treba misli omenjenega dopisnika pozdraviti. Prav ima tudi tisti dopis, ki graja sedanjo miselnost jugoslovanskih vladajočih krogov. Ti so namreč mnenja, da se mora narodna manjšina docela vziveti v progresivno gibanje države, kjer biva, in da ga mora matična država v tem procesu podpirati. To bi se reklo, da bi morala Italija Italijane, ki so še v Jugoslaviji, spodbujati, da se živijo v odnotno komunistično stvarnost, da postanejo čim prej dobri jugoslovanski komunisti. Najsi bi bil komunistem ljudem še tako zoprn, bi bil kljub temu po mnenju jugoslovanskih krogov to edini pogoj njihovega resničnega napredka. Jasno je, da bi bila taka povezanost Italijanov na obeh straneh meje absurdna. Take zahteve bi bile pa tudi v veliko škodo Slovencev v Italiji, ker bi ustvarile v italijanskem javnem mnenju neprijazno razpoloženje do slovenske manjšine.

V omenjenem dopisu se vnovič opozarja na to, da je v Italiji mnogo Slovencev, ki jim je odvraten komunizem, četudi jugoslovanske znanke, in da predstavniki tega komunizma niso upravičeni predstavljati celotne slovenske manjšine v Italiji. Misel, ki jo nekunistični Slovenci pozdravljamo.

Božič

Je Božič dan sprave, ljubezni,
je dan pozabljenja trpljenja, krivic ...
Dan strpnosti naše in bratstva,
ki solze naj briše z žalostnih lic.

Praznujmo kot bratje ta praznik,
sovaštvo med nami več naj ne tli,
Vsi združimo spet se, rojaki,
naj pesem božična v vseh srcih zveni:

O, ljubi naš narod, trpeči,
razkole pozabi in gnev med seboj,
Rokè si ponudimo danes,
spet bratje in sestre — vsaj za nočoj ...

Tugomir

stične nemorale, sploh vseh zablod moderne filozofije, vseh zablod duše? Kje je resnica?

In Sin božji, rojen v Betlehemu, odgovarja: »Jaz sem pot in resnica in življenje.« (Janez, 14, 6) Betlehemske Dete nam je pokazalo pot, prineslo nam je resnico, prineslo nam je življenje. Zabredli smo v zablode, ker smo grešili. Greh je žalitev osebnega Boga, je zlo ne samo za posameznika, ampak tudi za družbo, v kateri grešnik živi. Toda krščanstvo nam nudi sredstvo, s katerim lahko premagamo greh. To sredstvo je milost.

OBJEKTIVNO IN SUBJEKTIVNO ODRESENJE

Iz nebes je prišel božji Sin na zemljo kot odrešenik, postal je človek in vzel nase vso težko krivdo človeškega rodu, da zanj zadosti nebeskemu Očetu. Nedolžni Kristus je namesto nas zadostil za naše grehe (vicaria satisfactio). Bog je dober, a tudi pravičen. Zato je zahteval zadoščenje. Toda z božjo pravičnostjo je združeno tudi usmiljenje. Zato je Oče poslal svojega edinorojenega Sina, da nas odreši s svojim trpljenjem, ki je neizmerne vrednosti, ker je trpljenje Boga. S tem nam je zopet odprl pot do Boga in pridobil milost, ki nam daje sposobnost, da si zaslužimo nebesa.

To je objektivno odrešenje, to je odrešenje, ki ga je izvršil Kristus s svojim trpljenjem in smrtjo na križu. Potrebno pa je tudi subjektivno odrešenje. Na podlagi objektivnega odrešenja se namreč mora izvršiti tudi subjektivno odrešenje, to je opravičenje in posvečenje posameznega človeka s pomočjo milosti, ki nam jo je Kristus pridobil. To subjektivno odrešenje pa se ne vrši mehanično, brez sodelovanja posameznika. Človek mora z milostjo sodelovati. Milost nas ne sili, ampak nas samo podpira pri našem prizadevanju, da se osvobodimo greha. Psihološki proces, ki se vrši v naši duši s pomočjo milosti, ima dva elementa, negativnega in pozitivnega. Negativni element je, da izkoreninimo greh, a pozitivni, da se z vso dušo dvignemo k Bogu, da se najtesneje združimo z najvišjim Dobrim, da pridemo do posesti tega najvišjega Dobrega, kar je ideal krščanske popolnosti. To je pravo umevanje krščanskega procesa odrešenja.

Sele če vse to dobro premislimo, če o tem meditiramo, bomo razumeli, kaj pomeni za nas Božič, učlovečenje Sina božjega. Razumeli bomo tisto globoko, ginljivo navdušenje, s katerim so pesniki vseh časov opevali prihod Kristusov.

PESNIK ROMANOS POJE

Veličastna je cerkvena pesem Romanosa, pesnika cerkvenih himen vzhodne Cerkev. Romanos poje: »Danes je Devica rodila tistega, ki vzdržuje vse stvarstvo v svoji roki. Zavila je v plenice kot zemeljega človeka tistega, ki je po svojem bistvu nedotakljivi Bog. V jaslicah leži tisti, ki je v začetku s svojo besedo pričvrstil nebesa. S Kristusovim rojstvom se je danes združilo nebo z zemljo. Danes se je Bog spustil na zemljo, a človek se je vzpel v nebesa. Modri Stvarnik je obnovil tistega, ki je bil ustvarjen po božji podobi in ki je zaradi svojega zločina zapadel gnolobí. Ti si — pravi pesnik — postal reven kakor mi in si pobožanstvil zemeljsko s tem, da si se z njimi združil. Ti si meso pobožanstvil. Preobrazil si vse stvarstvo. Zato kličejo angeli, veselijo se ljudje, raduje se vse stvarstvo zaradi rojstva Odrešenika in Gospoda v Betlehemu.«

Vzvišene misli! Prodirajo do najgloblje globine, do dna našega srca, naše duše. Z rojstvom Kristusovim sta se združila nebo in zemlja. Bog je prišel na zemljo, a človek je šel v nebesa. Bog je pobožanstvil meso, preobrazil je vse stvarstvo. Angeli, ljudje, vse stvarstvo poveličuje božje Dete, ki se je rodilo v Betlehemu, ker je to Dete posvetilo človeštvo in vse stvarstvo.

Rojstvo Sina božjega, učlovečenje Sina božjega! Centralna skrivnost naše svete vere! Poklekni mo ponižno pred jaslice in molimo antifono, ki jo Cerkev molí pri večernicah, ko se poje »Magnificat«: »Danes se je rodil Kristus, danes se je prikazal Odrešenik, danes na zemlji pojejo angeli, veselijo se arhangeli, danes kličejo pravični: Slava Bogu na višavah! Aleluja!« P.

Prenovili bodo rudnik v Idriji

Pristojne oblasti so določile obnovev rudniških obratov v rudniku živega srebra v Idriji. V ta namen so nakazali 325 milijonov din. Upajo, da bodo z obnovo in modernizacijo rudniških naprav dvignili produkcijo rudnika, ki je v zadnjem času zelo padla.

KOLEDOVANJE IN DRUGI BOŽIČNI OBIČAJI

Na Božič, na ta najlepši praznik v letu, ko se vsa človeška srca omehčajo in ublažijo, ko stare in mlade prevzame neka milina, otroško razpoloženje in ko človek najraje sanja lepe sanje preteklosti, se resničnost umakne v skrivnostni svet noči. Človeka omamijo sanje, polne skrivnosti. Zamaknjen v lepoto božičnega večera pozabi na zemeljske težave in skrbi. Zamisli se v betlehemske tihote, kjer božji kraljci naznanjajo preprostost, a dobrim pastirčkom veselo vest o Odršenikovem rojstvu. Preprostemu človeku ugajajo skrivnosti in rad veruje vanje, zato ni čuda, da so se med našim ljudstvom ukoreninile lepe božične navade, ki so resnična podoba preprostega človeka, ki poleg globoke pobožnosti in zaupanja v božjo previdnost, večkrat v svojem preprostem, nepokvarjenem duhu veruje v praznovanja in vraže.

V tej tihoti skrivnosti sv. večera se po raznih krajih slovenske zemlje približajo našim ljudem koledniki, drugod pevci, muzikanti, za njimi pa gruče otrok s smehom in glasnim petjem. Nenadoma zaživi slovenska vas, dolga stoletja stari običaji se leto za letom obnavljajo. Spominjajo nas na davno preteklost in življenje naših prednikov, obenem pa pozivljajo svečanost božične noči. Ravno božična skrivnost je rodila med slovenskim ljudstvom tako številne običaje, ki so zelo lepe, globoko ukoreninjene navade našega naroda.

BOŽIČNA ČAROVNA DEJANJA

Božično koledovanje obsega dobo od začeta decembra do sv. Treh kraljev in se v raznih dnevih in praznikih Božiča ponavlja. Značilni za prehodni čas med starim in novim letom so običaji s čarodajnimi nameni, to je, ubraniti se vsega zla in vseh nevarnosti za prihodnje novo leto, da bi dosegli hkrati rodovitnost, zavarovali srečo in izvedli prihodnost.

V skrivnostnih zimskih nočeh božičnega časa straši vse polno hudobnih duhov, ki jih na kmetih preganjajo tako, da pokrope z blagoslovljeno vodo vse hišne, hlevne in gospodarske prostore in celo jedila na sveti večer, na večer pred novim letom in pred sv. Tremi kralji. Ponekod odganjajo hude duhove s streljanjem. Božično-novoletni čas je najprimernejši čas za čarovna dejanja, ki bi jih lahko našli celo vrsto in ki so različna v vsaki vasi. Posebno zanimive so prekmurške navade. Najbolj živo fantazijo nam kažejo navade na Silvestrov večer, ko želi naš kmečki človek izvedeti marsikaj novega, namreč koliko žalostnega in veseliga mu prikriva težko zagrinjalo novega leta.

KOLEDOVANJE

Med najznačilnejše in najbolj obsežne božično-novoletne običaje prištevamo obhode otrok in odraslih. Prvo mesto v teh obhodih zavzemajo nedvomno koledniki, ki hodijo med Božičem in sv. Tremi kralji od hiše do hiše, pojejo posebne pesmi, koleda ali kolednice, zbirajo darove ter voščilo vsaki hiši vse dobro za Božič in za Novo leto. Božično-novoletno koledovanje se je razvilo pri Slovanih, še preden so bili pokristjanjeni, in sicer največ pod

vplivom zimskega novoletnega praznika Kalendae Januariac, ki so ga Rimljani obhajali z darili in voščili, zlasti pa z raznimi obhodi, s petjem in plesom. Po mnemu češkega starinoslovca Niederla so imeli Slovani še pred prihodom kolednikov svoje obrede, in sicer poljedelskega značaja, s katerimi so čistili vegetacijske demone. Težko je danes ugotoviti, koliko je v slovenskih kolednih običajih slovanskega, koliko antičnega. Značilnosti starega božičnega koledovanja so predvsem zimske živalske maske, ki pa danes živijo povečini svoje posebno, od koledovanja ločeno življenje. Omembe vredne so tako imenovane bohinske »šeme«, oblečene v kožuhe s kravjimi ali kozjimi rogovi na glavi, ki hodijo na Silvestrovo zvečer po hišah in zbirajo darove ter plešejo. Podobna je demonska postava: Pehtra baba, ki straši v božični dobi zlasti v Rožu na Koroškem in v severnih predelih Primorske; v Ziljski dolini srečamo Pehtra babo v družbi kolednikov. Za staro koledovanje je značilen njegov čarodajni smisel: naši stari koledniki so s petjem čarali. Se druga posebnost kolednikov je bila ta, da so radi zagrozili hišnemu gospodarju, ako jih ni obdaroval, kajti darovi so že od nekdaj nadvse radi sprejemali denar, ki so jim ga dajali v jabolko ali pomarančo, kar je bilo posebno udomačeno na Tolminskem. Mnogokrat je kolednike poglajala v koledno revščina, povečini pa so se koledniki po končanem koledovanju po sv. Treh kraljih zbrali v krčmi ali pri kakem kmetu ter priredili skupno večerjo in ples.

Razvoj kolednikov in njihovih koled pa je pri nas že zelo zgodaj šel tudi svoja druga pota. Krščanska Cerkev je skušala poganske kolednike odpraviti, da bi tembolj povzdignila svetost velikega krščanskega praznika, rojstvo Jezusa Kristusa. Ampak težko je zatreti v ljudstvu ukoreninjene običaje. Zato je Cerkev previdno dala stari navadi krščansko vsebino in tako nov smisel. Izpodrinila je prvotne čarovne obrede in uvedla nove s pobožno krščansko vsebino, prepletla in omilila jih je s krščanskimi motivi. Pričeli so opetati svete božične dogodke: Jezusovo rojstvo, sveto Družino, pastirje itd. Kmečko ljudstvo jih je seveda kmalu po svoje prikrojilo in si ustvarilo tisto pristrčno občutje, ki veje iz ljudskih slik. Cerkev si je tudi veliko prizadevala, da bi s prikoledivanim denarjem pomagali Cerkvi. Tako so v 17. stol. nastali novi cerkveni koledniki, ki so koledovali za sveče v cerkvi. Ti pa so se kmalu izpridili in podlegli razvadam starih posvetnih kolednikov, dokler jih ni sam ljubljanski škof Brigido l. 1864 prepovedal.

LJUDSKE BOŽIČNE IGRE

Krščanske oblike koledovanja se kažejo v raznovrstnih drugih običajih, zlasti pa v ljudskih božičnih igrah, kjer nastopajo Trije kralji, Herodež, angel itd. Ponekod so koledniki nosili »jaslice« in sebe

predstavljali kot betlehemske pastirje. Znan je tudi deklški božični običaj »Marihino devetdnevno popotovanje«, ki se je razvilo proti koncu 19. stol.

POLAZARJI

V okviru božično-novoletnih obhodov moramo za koledniki prikazati drugo večjo skupino obhodnikov, namreč polazarje ali lazničke, ki so doma predvsem v Prekmurju in na vzhodnem Stajerskem, Dolenjskem in v Beli Krajini. Polazar mora biti moški in če ne pride, ni sreče pri hiši. Po stari veri ima polazar čarodajno moč.

V isti krog kakor koledniki in polazarji, spadajo naposled še ostali novoletni obhodniki in voščilci, na primer pevci in muzikanti, ki hodijo po hišah zadnji dan starega leta.

OBIČAJI NA STEFANOVO

Tudi za praznik sv. Stefana, varuha živine, predvsem pa konj, ki je nekam odmaknjen od skrivnosti božično-novoletnih praznikov, poznamo razne ljudske običaje. Med najvažnejše prištevamo te-le: vožnja z vozovi in ježa na konjih v vaško okolico, v gozd ali na polje ali k cerkvi; blagoslov konj in druge. Te najdemo danes le na Koroškem in na Dolenjskem. Zanimivo je, kako je sv. Stefan prišel v dotiko s konji; Franc Kotnik misli, da je sv. Stefan prišel namesto Veleša, slovanskega boga čred in živine, ki so mu stari Slovani darovali konje. Iz te navade se je ohranilo po nekaterih slovenskih deželah darovanje lesenih konjičkov v domači cerkvi. Na sv. Stefana blagoslavljajo poleg vode in soli tudi oves za živino. Na praznik sv. Janeza blagoslavljajo pa vino, ki ga ohranijo skozi vse leto. Zanimiva je tudi navada na praznik nedolžnih otrok, ko otroci hodijo od hiše do hiše, pro-

BOŽIČNI MOTIV IZ INDIJE

BOŽIČNI ZVONOVI

Ubrano zvonijo božični zvonovi, že vsi razsvetljeni so gorski domovi. Svetišče na Gori se tudi svetli, od cvetja in luči lepo se blesti.

Pri jaslicah zbrane družine pojo, molitev goreča se čuje glasno. Kadilo iz oljke in brinja dišeče se dviga iz ognja k nebesom prošeče!

Peter Flander

PRI MATERI

V duhu sem pri tebi, mati, praznik svete je noči. Jaslice postavim ti, s tabo grem k polnočnici!

Peter Flander

JOŽE JAMNIK: Naše veselje ob jaslicah

Jaslice niso le neka častitljiva navada, marveč se po njih tako v cerkvah kot po naših domovih izraža del one ljudske pobožnosti, ki dopolnjuje tkzv. liturgično pobožnost. Vsi vemo, da je pri maši, pri delitvi zakramentov in blagoslovov vse točno predpisano: kretnje so umerjene, besede vsebinsko zgoščene, petje resnobno in vsi simboli (kot zažiganje kadila, blagoslovljena voda) do podrobnosti predpisani. Bogata je ta govorica uradnega ali liturgičnega cerkvenega bogočastja, toda človeška narava si želi zlasti v zasebnem bogočastju več čustvenega razmaha, več pestrosti, kar pa pride do izraza prav v ljudski pobožnosti. Človek čuti potrebo, da to, kar čuti v notranjosti, tudi na zunanji izrazi. Ne le razum, tudi domišljija in srce sta dana človeku, da z njima Boga proslavlja,

kar je zapopadeno že v najvišji zapovedi: »Ljubi Gospoda svojega Boga z vsem srcem, z vso dušo...«

Čim bolj zre človek v konkretni obliki pred seboj vse to, kar je v zvezi z določeno versko skrivnostjo, toliko bolj se duhovno obogati in čustveno razvname. Jaslice nam s svojo celotno tehnično zasnovano nazorno predčijo, v kakšnih okoliščinah, v kakšnem kraju, v kakšnem času je prišel Odršenik na svet. Vse podrobnosti, ki jih ljudska domišljija pri postavljanju jaslic narekuje, vse figure od osliča in vola v hlevu, preko angelskih figur in ljubkih pastircev, pa do zvezd modrih in njihovih velblodov ter darov, vse ima zgodovinsko in psihološko upravičenost. Vse te podrobnosti pri postavljanju jaslic jemljejo v poštev z namenom, da bi vsebina največjega krščanskega

misterija čim bolj razvnela naša srca in jih z milostjo obogatila. S postavljanjem jaslic človek takorekoč poroma v Sv. deželo in tam z osebami, ki jih evangelij omenja, tudi sam odigra vlogo, ki jo narekuje vera in ljubezen do učlovečenega Boga.

Neposredno sta pa dali povod za postavljanje jaslic dve zgodovinski okoliščini. Ko je leta 313. cesar Konstantin krščanski veri dal svobodo, so mnogi verniki želeli romati v Palestino; med prvimi romarji je bila tudi Konstantinova mati, cesarica Helena. Po njeni zaslugi so bili odkriti mnogi kraji, ki so bili v tesni zvezi s Kristusom. Našli so relikvije sv. križa, zgrajena je bila cerkev nad Gospodovim grobom, zlasti pa je cesarica Helena poskrbela, da je bila cerkev na kraju, nad (Nadaljevanje na 5. strani)

Četrti izmed kraljev Z JUTROVEGA

Gašper je bil prvi, ki je daroval svoj dar v zlatu: oltarni kelih, ki ga je morda pozneje rabil angel, ko je vanj prestrezal krvave kaplje Križanega na Golgoti.

Za njim se je priklonil Melhior: njegovo ime spominja na Melkizedeka, velikega duhovna iz stare zaveze, ki je med šumečimi salemskimi palmami daroval sveto daritev. Melhior se je priklonil v svoji svečeniški obleki in dišeče kadilo se je razlilo naokrog kakor pred Najsvetejšim.

Zadaj je stal črni Boltežar. Katero sonce te je tako ožgalo, o Boltežar, s kodravimi, kot noč črnimi lasmi? Morda prihajaš iz Indije, iz dežele, ki jo mehko božajo brezmejni oceani? Ali pa si se podal na pot iz daljne Sabe, kakor nekoč kraljica tvoje zemlje, da bi našel Tistega, ki je večji od Salomona? Morda si prepotoval arabske puščave in si pod Sinajsko goro nabral mire, ki jo sedaj poklanjaš večnemu Kralju?

Gašper, Melhior, Boltežar! Nešteto slik vas upodablja, od najpreprostejših v vaških cerkvah do čudovite Fabrianove umetnine v florentinski cerkvi. Vaše kosti po-

čivajo v kölnski stolnici in množice vernikov se vam vsak dan klanjajo in vas časte.

Stara legenda pripoveduje, da se vam takrat, ko ste iz daljnih dežel priromali pred božje Dete in mu poklonili svoje darove, Detec ne nasmehnilo. Sv. Jožef se je razveselil zlatega kelih, mati Marija je bila počesčena s kadihom, ko je s solznimi očmi skrila miro v svoje naročje. Božje Detec ni stegnilo svojih ročic po bleščečem zlatu, dišeči oblaki kadila ga niso zanimali. Njegov pogled je romal od dragocene mire do solznih materinih oči.

Trije modri so vstali in se poslovili kakor tisti, katerim ni bila izkazana čast, ki so jo pričakovali.

Toda komaj je zadnja kamela izginila za valovitimi griči in je potihnil srebrni glas njihovih zvoncev na poti v Jeruzalem, se je prikazal četrti izmed treh kraljev.

Na obalah lepe Perzije je bila njegova domovina; od tam je prinesel dragocen zaklad, troje velikih, bleščečih biserov, najlepših, kar jih je premogla njegova

dežela. Hotel jih je pokloniti večnemu Kralju, čigar zvezdo je neko noč opazil s svojih cvetočih vrhov. Še isto noč se je dvignil in se odpravil na pot. Ni ga držala opojna pijača, ki mu jo je ponujal njegov služabnik, niso ga premamile mehke roke zveste Selejke, ni ga ustavil na poti sladki spev slavčeka.

Perzijski kralj je odšel na pot. Za pas je skrnil svoj največji zaklad in zvesto sledil zvezdi na njeni nebesni poti.

Sedaj je prispel, toda neprozno. Trije kralji so ga prehiteli in tudi že odpotovali. Prišel je neprozno in ... s praznimi rokami. Troje biserov ni imel več.

Počasi je odprl vrata, kjer sta bila Mati in Sin ter njun rednik sv. Jožef. Sonce je že zašlo in polmrak je bil ovit v dišeče oblake kadila. Sv. Jožef je pripravljaval ležišče Detetu in Mariji, Marija pa je zibala svoje Dete in mu pela usavanko, ki jo še danes lahko slišite po betlehemskih ulicah.

Poln strahu in negotovosti se je kralj počasi približal Detetu in njegovi Materi ter padel pred njima na obraz. Počasi in s težavo je začel pripovedovati:

»Gospod, izgubil sem se in zašel daleč proč od poti tvojih kraljev, ki so se ti že poklonili in katerih darove si že sprejel. Tudi jaz sem imel dar zate: troje velikih biserov, ki mi jih je dalo morje, ki obje-

ma mojo domovino. Imel sem jih, sedaj jih nimam več.

Ločil sem se od treh kraljev. Jahali so pred menoj na svojih velblodih in jaz sem zaostal. Noč me je zajela in ustavljal sem se v gostilni ob poti. Zejen sem bil in slavček ob poti me je spomnil na mojo domovino. Toda komaj sem vstopil, sem v sobi zapazil starčka, ki je ležal v vročici na klopi in pretresljivo stokal. Nihče ga ni poznal, denarja ni imel in drugo jutro bi ga vrgli na cesto. Bil je zelo star, bela brada mu je padala na prsi in spominjal me je na mojega očeta.

Gospod, odpusti mi,« je z grenkim kesanjem govoril perzijski kralj malemu Detetu, »vzel sem biser iz vrečice za pasom in ga dal gostilničarju, da bi starčku preskrbel zdravila in, če drugače ne, vsaj dostojen grob v tuji zemlji.

Drugo jutro sem nadaljeval pot. Priganjal sem svoje živinče, da bi dohitel tri kralje pred seboj. Njihovi velblodi so bili počasnejši od mojega konja, zato sem upal, da jih dohitim. Pot me je peljala skozi samotno dolino. Tedaj sem zaslišal iz grmovja ob poti obupne klice na pomoč. Vspodbodel sem konja in zagledal mlado deklico, ki je trepetala kot ujeta ptička v rokah razbrzdanih vojakov. Tedaj, o Gospod, odpusti mi še enkrat! Vzel sem drugi biser in ga dal vojakom. Pohlepno so ga vzeli in izpustili deklico.

Padla mi je k nogam, nato naglo odbrzela kot gazelica preko doline.

Ostal mi je še zadnji biser, in tega sem hotel prinesiti tebi, o Gospod! Poldne je že davno minilo, toda do noči sem upal, da dospem do Betlehema. Ze sem zagledal pred seboj malo mestece, toda, o groza, med črnimi oblaki dima so se dvigali proti nebu goreči plameni in obupni jok mater in otrok me je do mozga pretresel. Herodovi vojaki so morili nedolžne otroke. Pred seboj na cesti sem takrat zagledal vojaka. Z zlobnim nasmeškom na obrazu se je opajal nad bolečino matere, ki mu je klečala ob nogah. Ze je dvignil visoko v zrak njeno dete, da ga zažene v plamene. Priskočil sem in mu ustavljal roko. Brez besed sem mu ponudil biser, svoj zadnji biser. Vzel ga je in izpustil otroka.

Vidiš, Gospod, sedaj sem pred teboj s praznimi rokami in bridkim kesanjem v srcu, odpusti mi, odpusti mi!

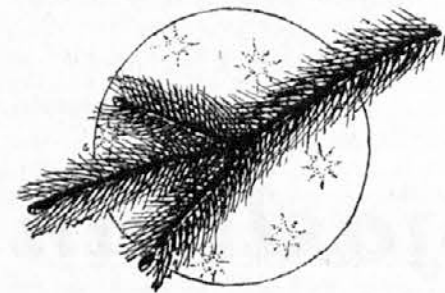
Perzijski kralj je utihnil in se sklonil do tal pred božjim Detetom. Sv. Jožef in Marija sta molče strmela v Detec. Ali morda spi? Ni slišal iskrenega pripovedovanja perzijskega kralja? O ne! Božje Dete ni spalo. Svoj ljubeznivi pogled je uprlo v perzijskega kralja, stegnili svoji ročici do njegovih praznih rok in ga nagradilo z nebeskim smehljajem.

Priredila Z. P.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe 1959

Skoro povsod so že dobili in razprodali letošnje knjige Goriške Mohorjeve družbe. Kakor že prejšnja leta, je tudi letos koledar skupen s celovško Mohor. družbo. Poudaril sem že lansko leto, da to koledarju ni v škodo, temveč prej v korist. Tako je namreč koledar ogledalo življenja med zamejskimi Slovenci in tudi nekako materialna vez med njimi, ki jih vsaj enkrat na leto poveže. Se bolj pa jih veže, ko drug o drugem berejo o bojih in trudih, ki jih vsakdo ima v svojem življenju za kulturni in narodni obstanek, pa tudi gospodarski in verski. Temu služijo letos različni članki, ki jih koledar prinaša iz življenja koroških, primorskih in tudi ameriških Slovencev. V tem oziru bi svetovali urednikom, naj prihodnje leto pritegnejo k sodelovanju še južnoameriške Slovence in avstralske, da bo tako celovški Mohorjev koledar res živa in vidna vez med nami vsemi, ki uživamo blagodati zapadne demokracije in svobode. Tako se bo koledar še bolj razširil in bo mogel zato za isti denar nuditi še več in še zanimivejšega branja ter tako še uspešneje tekmovati z Jadranskim koledarjem in drugimi koledarji titovske in komunistične sorte. Kot katoličani moramo skrbeti, da bo naše blago prvostveno. Kajti biti nam je oster boj s podobnimi titovskimi publikacijami, ki jih širijo med našimi ljudmi tu in po svetu za majhen denar. Če naše publikacije ne bodo vsestransko na višku, bo tekmovanje vedno težje.

Goričani smo z letošnjim koledarjem lahko prav posebno zadovoljni, ker prinaša precej številne članke iz našega kulturnega in narodnega življenja. Članki so poleg tega še opremljeni s številnimi klišaji. Ne morejo pa biti tako zadovoljni Tržačani, kajti njih življenje je premalo upoštevano. Gotovo bodo uredniki to vrzel prihodnje leto napolnili, da bomo s

koledarjem prav vsi enako zadovoljni.

Poleg koledarja je Goriška Mohorjeva družba izdala še dve knjigi večernice. Najlepša po opremljenosti in vsebini je življenje sv. Bernardke. To je prvi daljši življenjepis o sv. Bernardki Soubirous v slovenskem jeziku. Prirejen po tuji predlogi, se zelo domače bere. Čestitati moramo mladi Marizi Perat, ki je knjigo pripravila, in tajniku Mohorjeve družbe, ki jo je pregledal in priredil za tisk. Knjigi je dodan precej obširen opis slovenskega romanja v Lurd pod vodstvom škofa Rožmana. Opis je pripravila Zora Piščančeva, ki je tako pokazala, da ume lepo in zanimivo opisovati, tudi kar je doživela skupaj z drugimi. Za vse lurške romarje bo ta knjiga najlepši spomin na nepozabno romanje v Lurd, posebno še zato, ker so dodani številni klišaji. Mislim, da takega lepega spomina na kako romanje nisimo še imeli. Pohvaliti je treba tudi zunanjo opremo knjige in čeden tisk. Večbarvni klišaji na platnicah ti knjigo takoj priljubijo, da jo kupiš in seveda tudi bereš.

Lurški romarji, gotovo boste vsi segli po letošnjih Mohorjevih knjigah že zaradi tega življenjepisa in poročila o lurškem romanju.

Druga leposlovna knjiga je zbirka črtic Zdravka Novaka z naslovom Utrinki. Zdravko Novak je pri Goriški Mohorjevi

družbi že objavil ljudsko povest Pota božja, ki je ljudem precej ugajala. Sedaj je zbral večje število krajših črtic ali utrinkov, kot jih sam imenuje. Različni so po vsebini, od nežnih liričnih izpovedi ljubezni do matere in domovine, od razmišljanj o Ivanu Cankarju in njegovi umetnosti do doživetij iz časov borbe med nemško okupacijo pa do onih v begunstvu in v novem življenju v Ameriki. To je vrsta večših kar živo podanih slik, da človeka zaigrabijo. Sodim, da bodo bralci z Utrinki v glavnem zadovoljni, kakor so bili pred leti s knjigo Pota božja.

Kot dodatna knjiga je izšla v ponatisu zgodovinska biografska povest Na božjih okopih. Povest je izhajala kot podlistek

Dr. JANKO GRAMPOVČAN

Berilo in béarla

Historic reseach into origin of the slavic language. Napisal —, Bridgeport, Connecticut. USA. Samozaložba. Trst 1958. Knjigo je opremil prof. Franjo Kosovel. Natisnila Adria d. d. v Trstu. Str. 109.

Misel, katero je l. 1811 izrazil Valentin Vodnik v pesmi »Ilirija oživljena« (Od prvega tukaj — stanuje moj rod), o kateri pa sam menda ni bil čisto prepričan, je v naslednjih 150 letih našla le malo zagovornikov, čeprav je bila in je še po rodoljubni strani nadvse mikavna. Kaj bi bilo lepšega kot to, da bi mogli reči: Slovenci smo bivali na tej zemlji vsaj že nekaj stoletij pred Kristusom, torej pred Rimljani, in morda so naši prvi predniki našli prazno zemljo, ko so jo zasedli v temni preteklosti.

Hipotezo o avtohtonosti Slovencev sta po Vodniku med slovenskimi publicisti zagovarjala zlasti Davorin Trstenjak in dr. Henrik Tuma. Ta dva, a tudi drugi so trdili, da Slovenci nismo prišli sem v VI. stol. izza Karpatov, kot trdijo domala vsi zgodovinarji in jezikoslovci, da je največ tukaj prvotna domovina naših davnih pradedov. Tudi drugod po srednji in zapadni Evropi da so od vseh začetkov bivali Slovani, ki pa so se imenovali drugače.

V to skupino se je s pričujočo knjižico uvrstil tudi dr. Grampovčan, ki pravi n. pr., da sta naši besedi »urad« in »vrag« keltskega izvora. Ker imajo te dve besedi vsi slovanski jeziki, bi to govorilo za »sorodnost Keltoz in prednikov današnjih Slovanov ali pa celo za istovetnost« (str. 82.) Pred zgodovinarji, arheologi in jezikoslovci še vedno stoji »nereseno vprašanje: Kdo so bili Ilirci? Kdo so bili Kelti? Kakšen jezik so govorila posamezna plemena ob določenih časih predzgodovinske dobe?« (str. 68.)

Če so bili Slovani v predzgodovini isto kot Kelti, potem so imeli v posesti tudi vso zapadno Evropo in Anglijo. Pisec tega izrecno ne trdi; skuša pa to nakazati, in sicer predvsem z jezikoslovnimi podatki, ki so dejansko v takih zadevah močnejši kot arheološki in zgodovinski. Navaja besede in korene iz baltskih jezikov, iz irščine, škotščine, bretonščine, welščine, iz jezika Baskov na Pirenejskem polotoku, ki zvenijo podobno ali celo enako kot današnje slovenske besede z istim ali sorodnim pomenom. Takih primerov je navedel zelo veliko; pravi pa, da ima v rokopisu mnogo obširnejše zbirke. Že besedi v naslovu »berilo« in »béarla« (irsko: govor, narečje, jezik) kažeta smer in način njegovega sklepanja.

Pisec zagovarja mnenje, da so Slovani po izvoru srednje- in zapadnoevropski narodi. Jasnih trditev sicer ne postavlja; samo nanovo odpira vprašanja in načelnja probleme, ki se mu zdijo nerešeni; formulira pa tudi nove. Vse njegovo prizadevanje se vrti okoli glavne misli, ki

v KG skoro poldrugo leto. Marsikdo jo je z veseljem bral, toda od tedna do tedna v tolikem času tudi marsikaj pozabil. Gotovo ga bo sedaj veselilo brati celo povest še enkrat, saj je to ena najboljših Hünermannovih biografskih povesti. Osrednja postava vse povesti, duhovnik Peter Coudrin, je zgodovinska osebnost, eden glavnih »upornikov« zoper revolucijo in eden izmed duhovnih preroditeljev Francije po revoluciji. Zanj se je začel proces za beatifikacijo. Na podlagi zgodovinskih virov je nemški duhovnik Hünermann orisal tega moža v boju z revolucijo, ki je v marsičem podoba današnjih dni in današnjega boja Cerkve za železno zaveso. (r + r)

je: »Naši pogledi so bili usmerjeni v isto smer, kamor smo bili potisnjeni. Nazaj se nismo ozirali. Izgledali so naša pota tuji ljudje in njim smo zaupali.« (str. 42.) — »Zgodovino malih narodov so napisali veliki narodi na njihovih plečih.« (str. 69.) Ali z drugimi besedami: Slovensko in slovansko zgodovino pisje ne dela samostojno, ker gradi na temeljih, katere so položili tuji, zlasti nemški učnjaki; in ti temelji so zgrešeni; treba jih je še enkrat preiskati.

Dr. Grampovčan se je v drobni knjižici vseh različnih vprašanj, ki bi vsako zase zahtevalo debelih zvezkov, lahko samo bežno dotaknil. V slovensčini pravi n. pr., da je »ogromno število besednega zaklada iz nekdanjega keltskega jezika. Od kod imajo Baski v Španiji in južni Franciji tako imenovane slovenske besede? Ali pa obratno Slovenci baskovske?« (str. 13.) Knjigo, ki je napisana v slovensčini (le naslovi poglavij so angleški; tu in tam je tudi kak angleški stavek), je namenil predvsem ameriškim in drugim univerzam, ki so preveč pod vplivom nemške, Slovanom nepravilne vede.

Ne morem se znebiti misli, da avtor iz goreče domovinske ljubezni porojeno apriorno sliko skuša podpreti kasneje z lingvističnimi dokazi. Menim pa, da bodo tudi pisateljevemu namenu vedno in najbolj koristila samo resnično in objektivno dognana znanstvena dejstva. Dr. A. Kacin

Božična

Tih prihaja svet večer, poln vseh skrivnosti, spomin spominov kralj... Preko betlehemskih dalj prihaja tih v dušo bolno. Sladak spomin se v njej poraja na dni nekdanje, ko bival sem pod krovom, ne pod tujim, ampak še domačim. Ko kot dete sem luči prižgal pred Lučjo. Tisti zlati časi, polni vseh sladkosti, kot ta večer nebeški, so ostali večni mi v spominu. On prinesel Luč je v dušo mojo, mir in blagoslov, da duša spremenila bi se v plamen bolj goreč.

M. J.

MARA SAMSA:

TRST JE KLICAL

Založila Založba tržaškega tiska. Trst, 1958. Str. 187.

Vsak čas nosi v sebi kali svojega nasprotja. Ob prebiranju slovenske leposlovne proze zadnjega desetletja postaja Hegel s svojo teorijo o razvoju zgodovine (teza - antiteza sinteza) navsezadnje morda le prav. Danes, ko je ozračje polno gesel o družbi, o družbenih pojavih, kolektivih in kar je še podobnih krilatic, se pesniki in pisatelji, ki so v nekem smislu podzavestni znanilci prihodnjega časa, poglobljajo v risanje posameznikov, ki vzbujajo vtis, da daleč okoli njih ni nič; to je beg pred kolektivom. Posebno radi opisujejo svoje osebne drobne doživljaje; to zadnje meji pri nekaterih že na narcisizem.

Iz mnogih del udarja tudi nezadovoljstvo, prepričanje, da iz dozdevno nevzdržnih razmer ni izhoda, pesimizem, ki deluje kot počasno razkrajajoč strup. Postave se gibljejo kot v megli in seveda ne vidijo poti iz nje niti ne čutijo sonca, ki je nad njo. Zato samo tožijo zaradi razmer in so neaktivne, kar je sicer čisto logična posledica, kajti na črnogledu se zares ne da veliko zgraditi.

Knjigi Mara Samsove se v tem pogledu ne da veliko očitati. »Trst je klical« je zbirka črtic. Ko jo prebereš, spoznaš, da je pravzaprav biografska povest; črtice so le posamezna poglavja te povesti. Pisateljica življenje ni nič prizanašala. Mehka, idealna duša je bila ogoljufana za toplotu otroških let. Zgodaj je izgubila mater in očeta. Živela je nevesele dni pri teti, ki ni imela nobenega razumevanja za otroški svet. Studirala je v času najhujšega fašističnega pritiska na Slovence. Kot učiteljica je nastopila, ko je bil še ves državni aparat prepričan, da v dinamičnem duhu fašističnega »poslanstva« v svetu. Ko je prišlo partizanstvo, je ugledala v njem rešitev za primorske Slovence. V tej knjigi najde bralec odgovor na vprašanje, zakaj so primorski Slovenci leta 1943 skoraj kompaktno nastopili za partizanstvo. Bili so prepričani, da večjega zla ne more biti, kot je fašizem.

Pisateljico je klical Trst. V tem je izražena vsebina njenega hotenja. Delo za ohranitev slovenstva v naših krajih, to je njeno življenjsko načelo. Da pokaže, kako italijansko okolje v Trstu topi Slovence, je napisala povojno zgodbo o Zorki, bivši sošolki, ki je bila prestopila sredi leta v italijansko šolo in postala Alba (Obisk). Sicer se v povojnem Trstu ne ustavlja veliko. Knjigo zaključuje z opisom svoje aretacije in bega iz ječe pod nemško okupacijo.

Na polnoči grede...

stiskale k stenam in z glavami tiščale v skalnate razpoke. »Slutijo, da je njihova najmlajša na drugi strani v nevarnosti,« je mehko dejal Jurček.

Njegova drobna ramena so v joku porhrtevala in tedaj sem razumel, kaj se dogaja v duši tega, na videz brezbriznega otroka.

»Jurček,« sem zašepetal, »vsi smo ti doslej delali krivično, jaz jo bom za vse popravil.«

Pomena besedi ni razumel, a v mojih očeh je moral brati odločitev. Skozi solze se mi je nasmehnil in me gledal, kakor da sem se mu šele ta hip razodel.

»Drži mi brevir,« sem dejal. Prijel ga je pobožno in si ga položil v naročje. Potem je mirno čakal, kaj bom ukrenil.

»Naj mi Bog pomaga in sveti angel varuh,« sem se prekrizal in se previdno spustil navzdol. Globina me je za hip omamila, da sem vztrepetal. Oprjel sem se skal, iskal opore in se tako spuščal vedno globlje in globlje. Pod mano je zlovesče

Zora Piščančeva:

Bastirček Jurček

Spoznal sem ga v gorah, kjer sem za leto dni nadomeščal bolnega župnika. Vsako jutro, še pred zoro, me je zbudilo srebno zvončkanje njegovih ovčic. Gnal jih je na pašo visoko pod skalnate grebene, kjer je bila trava najbolj sočna in zrak najčistejši. Sele proti večeru se je spet vračal v vas. Ljudje so ga imeli za omejenega in se zanj niso brigali. Se bogati kmet Jernej, ki ga je nekega zimskega jutra našel neboljenčka na svojem pragu, se zanj ni dosti menil. V zimskih mesecih je sicer zahajal v šolo, naučil pa se ni nič. Njegove velike, temne oči so odsotno strmele skozi okno in, če sem ga poklical, me je pogledal, kakor da bi se zbudil iz sna. Njegova edina družba so bile ovčke, med njimi je kar zaživel, pogovarjal se z njimi, jih božal, one edine so mu vračale ljubezen za ljubezen.

Takrat je imel že deset let, a bil je še vedno v drugem razredu. Pripravil sem ga na prvo sv. obhajilo, ki naj bi ga prejel skupno s svojimi sošolci. Pozorno me je poslušal le takrat, ko sem pravil o Jezusu dobrem pastirju, o izgubljeni ovci, o pastirjih, ki so čuli pri svojih čredah. Takrat so mu oči zagorele s čudnim sijem, lica pa so mu postala še bledejša. Ko pa sem začel učiti vprašanja iz katekizma, je kar zbežal.

»Počakajmo do drugega leta,« sem rekel kmetu Jerneju, »morda se mu pamet odpre.«

»Zaradi mene,« je brezbrizno zamahnil z roko Jernej, »iz njega tako ne bo nič. Pa še slabega zdravja je povrhu.«

Po materi je nosil pečat neozdravljive bolezni, takó so mi pravili ljudje. Umrla je kmalu potem, ko ga je pustila na Jernejevem pragu.

Jurček ni šel k prvemu sv. obhajilu. Zdelo se je, da ga to ni prav nič zadelo. Brezbrizno je gledal svoje sovrstnike, kako so v belih oblekah in s prižganimi

svečami korakali v cerkev. Potem je zbežal za ovčkami v skale.

Tudi mene se je od takrat izogibal, nobena dobra beseda ni pri njem nič zalagla. Skoro sovražno me je pogledal in zbežal. Vse do takrat...

Krasno poletno jutro je bilo, ko se mi je zahotelo skalnatih tišin in žgočega gorskega sonca. Odpravil sem se na bližnjo goro, strmo in skalovito, polno nevarnih prepadov in skrivnostnih globin. Hodil sem sam. Kmalu je izginila še zadnja sled zelenja in zadnje, od viharjev skrivenčene smreke. V veličastni mir so bila pogreznjena brezna in mogočni skalnati vršaci. Srce mi je bilo lahko, kakor da bi pustil globoko spodaj vse skrbi in težave življenja.

Tedaj se mi je zazdelo, da slišim od nekje pritaženo ihtenje. Ustavil sem se in poslušal. Res, ihtenje se je ponovilo in razločil sem kraj, od koder je prihajalo. Težka slutnja me je obšla.

Kolikor sem mogel, sem pospešil korak in, ko sem se povzpela na skalnati poro-

a. k.

★

Skrivnostna noč

Nocojsnja noč, sveta, tiha noč, rojena iz tisočletnih sanj, želj in hrepenenj, je skrivnostna noč.

Snežinke bele na perutih zlatih ljubkih angelov so žarko zablestele.

Nocoj kaj čudo se godi? In mirno angeli pod nebom plavajo, kakor v sladkem sen nas pozibavajo in melodije rajske milo prepevajo, vredno dajo Bogu slavo.

Rojeno Dete, oh nocoj, rojeno v Betlehemu, v mrzlem, tihem hlevu, to ljubo Dete srečo in mir, blagoslov te svete angelske noči nam radovoljno podeli. Srce trepeče samo en dih: O, ta noč je skrivnostna noč!

M. J.

Kakšni akademiki so nam danes potrebni

Živimo v času, ko mnogi odgovorni činitelji ne priznavajo našemu narodu pravic, ki mu gredo, in ko se marsikateri mlad Slovenec v zamejstvu ne zaveda v polni meri dolžnosti do naše slovenske skupnosti.

Akademiki so v »starih« časih smatrali narodno-obrambno delo kot dolžnost. Oni so dobro vedeli, da z nesebičnim sodelovanjem v narodnem-prebujevalnem delu in s svojim delovnim zanosom lahko veliko pripomorejo k ustvaritvi boljših življenjskih pogojev našemu narodu ob Jadranu.

Zato je naloga današnje akademске mladine, da nadaljuje narodno delo svojih predhodnikov, ga stalno obnavlja v prepričanju, da je svoji rodni zemlji in narodu nujno potrebna in da ni nikogar, ki bi jo mogel zamenjati pri velikem narodnem preporodnem delovanju, ki jo čaka.

Danes ne moremo braniti narodne pravice kot osamljeni in razkrojeni poedinci, temveč moramo kljubovati samo v edinstveno in čvrsto povezani skupnosti.

Akademik, ki najresneje prouči naš položaj, razume in dokaže svojo notranjo potrebo, da s svojim idejnim in delovnim zanosom pripomore k ustvaritvi resničnega mladega nosilca preporoda in končno tudi dejanskega predstavnika našega naroda.

Po tem spoznanju bo nujno prilagodil svoje osebno življenje zahtevam skupnega narodnega delovanja in se predal ves, z vso svojo mlado silo skupni narodni stvari. Saj bo s svojim vedrim čelom in duhom zavzetim za dobro lahko nudil ljudstvu, iz katerega izhaja, tisto razgibanost, poštenost in načelnost, ki je življenjskega pomena za vsak narod in ki jo mora prav oceniti vsakdo, ki mu je do resničnega napredka.

Mladinski programi in gibanja, ki so v veliki meri imeli jedro prav v akademskih vrstah, so v naši zgodovini dokazali svojo izredno pomembnost. Spomnimo se samo časov in pripovedovanj naših očetov, ki so v dobi »Edinosti« in ak. fer. društva »Balkan« bili neredko edini glasniki prave narodove vesti in smeri. Neštete zglede bi lahko nanizali iz naše in tuje zgodovine, davne in sedanje. Vsak zglede bi le dokazal, da je bila nar. zavedna akademska mladina najbolj pošten in najbolj tenkočuten pobornik narodnih koristi. Trdno se oklepajoč svojih načel, je posegla neustrašeno v središče narodovih dogajanj in je vedno vztrajala na teh svojih pravicah ter jih uspešno izvrševala tudi takrat, kadar so nedoslednost, taktika ali zloraba zaupanja ogrožale tiste ideale, ki so ji bili prav posebno pri srcu — in žalostno bi bilo, če bi bilo kdaj drugače.

Iz povedanega jasno izhaja, kako resnicoljubni akademiki noče biti polovičar in noče obstati na pol pota. Sam sebe je vključil v delo in v trajno povezanost za skupnost ter budno spremlja vsako njeno napredovanje ali padanje, ker vidi v tej skupnosti nekaj, kar je njegovega. On ne vidi

več samo svojega življenjskega cilja v samem svojem osebnem življenju, temveč njegovo življenje postane samo ena pot in ena sama naloga v okviru skupnosti. Za takega akademika velja izročilo naših prednikov: »Delaj tako, kakor da od tebe zavisi naša končna zmaga.« Izgrajuje se z lastno notranjo odločitvijo in z lastno spodbudo. Od tebe pričakuje, da drugi izvrši njegove naloge. Se ne sklicuje na tuje napake, da bi lastne opravičil ali celo prikril, pa tudi se ne odmika od težjih nalog in sebi izbira lažje.

Iz zavesti, da je potreben svemu narodu, in iz prepričanja, da se more izvršiti neka velika stvar samo s skupnimi odkritosrčnimi napori, raste naš pravi idealni slovenski akademik. Varajo se tisti, ki mislijo, da bodo drugi reševali nastale probleme, kot sami želijo. Prav tako so na napačni poti tisti, ki menijo, da niso potrebni svojemu narodu.

Naša skupnost ima še mnogo idealnih akademikov; so pa tudi taki, ki bi jih bilo treba šele prebuditi.

Zato polagam na srce vsem slovenskim visokošolcem, predvsem na Tržaškem in na Goriškem, ki so najbolj odgovorni za usodo naše mladine in naroda sploh, naj

usmerijo svoj korak tako, da si bodo zopet pridobili ono mesto v narodni skupnosti, ki so ga nekoč že imeli in ki so ga, morda pod silo neurejenih razmer in mlačnosti, trenutno zapravili. Ko bodo po bridkih preizkušnjah našli zopet sami sebe, bodo gotovo samozavestno pomagali graditi slovenski skupnosti v zamejstvu tako življenje, kakršno nosijo v svojih srcih.

V narodno-zavednih svobodoljubnih in demokratičnih vrstah smo srečali akademike, ki se ne izogibajo javnemu delu in žrtvovanju. Danes že nastopajo v našem narodnem in kulturnem živ-

JOŽE JAMNIK:

Naše veselje ob jasliah

(Nadaljevanje s 3. strani)

votlino pri Betlehemu, kjer je bil Kristus rojen bogato okrašena. Od tedaj je marsikdo želel v Palestini obhajati Božič. Ker pa seveda to za večino ni bilo možno, je prišlo v navado, da so tu in tam marsikje začeli postavljati minjaturne posnetke onih krajev, ki so bili v tesni zvezi s Kristusovim življenjem. Iz te želje je n. pr. vzrastla v Rimu znamenita cerkev S. Maria Maggiore, ki hoče na za-

ljenju in tudi ob priliki volitev na univerzi so zagovarjali potrebo samostojnega slovenskega akad. nastopa. S tem so dokazali svojo življenjsko sposobnost in pričakujemo, da bodo postali seme, ki bo gotovo rodilo obilen sad.

Vsaka malodušnost in nazadovanje v skupnosti se more zaježiti z novim valom prepričanja, predanosti in požrtvovalnosti, ki sčasoma mora vzbuditi nekdanje navdušenje in omogočiti nov, idealen vzpon.

Take mlade in idealne akademike zahteva posebno naš današnji zmaterializirani čas. Mlade in nadebudne sile, ki bodo delovale v duhu izročila: »Vse za ohranitev našega naroda, vse za njegov kulturni, socialni, verski in gospodarski napredek.« so danes nadvse potrebne. ak. Marko U., Trst

padu predstavljati to, kar v Palestini pri Betlehemu cerkev z votlino Gospodovega rojstva. Ko je leta 1538. sv. Ignacij imel prvo ali novo mašo, si je zelo želel, da bi jo mogel opraviti na oltarju, ki stoji na kraju, kjer je bil Jezus rojen. Da bi vsaj v malem zadostil tej želji, ko mu že ni bilo dano poromati v Betlehem, je pel svojo prvo mašo v baziliki S. Maria Maggiore prav zato, ker se tam hranijo relikvije Gospodovih jasliah.

To spoštovanje do betlehemske votline, kraja Gospodovega rojstva, je bila prva zgodovinska pobuda za nastanek jasliah v današnji obliki. Druga pobuda pa je bila dana z vprizarjanjem verskih misterijev.

V mnogih cerkvah, zlasti samostanskih, so pri božični liturgiji, to se pravi v zvezi z molitvami, ki jih duhovščina poje na sveti večer ali celo v zvezi s polnočno mašo vstavljali dramske prizore z vlogo enega ali več angelov, ki so na slovesen način oznanili pričetek božičnih praznikov. Že leta 634. toži jeruzalemski škof Sofronij, da kristjanom v Jeruzalemu zaradi napada Arabcev, ni bilo

dano, da bi v cerkvi Gospodovega rojstva v Betlehemu mogli »pastirji rajati, z modrimi darila prinašati in z angeli slavo Bogu prepevati.« Iz te zgodovinske opazke je razvidno, da je pri obhajanju božičnih skrivnosti v nekakšni obliki z duhovščino tudi ljudstvo sodelovalo.

V srednjem veku so imeli v mnogih škofijah navado, da so prostor, kjer so bile postavljene jaslice, ali tudi ves oltar zagrnili in so ga potem pri polnočni maši na slovesen način odkrili. Tako se n. pr. iz 15. stoletja poroča, da je v mestu Sieni bil običaj, da je pri polnočni maši nastopil angel z zvezdo in je namesto duhovnika zapel Glorio, zbor ostalih angelov pa mu je za zastorom odpeval. Po končani maši je ta angel zopet nastopil, povabil duhovščino in zbrane vernike, naj gredo počastiti novorojeno Dete; pri tem jih je peljal pred zagrnjeni oltar, zastor odgrnil in tako z razkritjem jasliah za vso cerkveno občino otvoril božično slavje. Nekaj podobnega se poroča iz severno francoskega mesta Amiens. Tam je bil običaj, da so med molitvami, ki jih duhovščina poje pred polnočnico, v sprevidu prinesli v cerkev otroka. Po obhajilu so tako zvano božično Dete zopet v procesiji ponesli in za trenutek položili v jaslice; pri tem so duhovniki predstavljali betlehemske pastirje, eden od asistence pa angela. Dramatično so na ta način počastili Dete, medtem ko je mašnik izpred oltarja pojoč vpraševal: »Quem vidistis, pastores?«, Jaslice nam povedo, da se je rodil Zveličar. To pomeni, rojen je tisti, ki nas hoče popeljati k popolni sreči, po kateri vpije sleherni človeško srce. Ta Zveličar nas že ob svojem rojstvu uči, da vodi pot k svobodi in sreči le preko ponižnosti, odpovedi in ljubezni do Boga in sobratov.

Ko bomo v teh dneh zrlili na jaslice, ali doma ali v cerkvi, se zamislimo v to veliko skrivnost z očiščenim srcem in otroško vero. Samo če bomo otroškega duha, bomo po zgledu betlehemskih pastirjev okušali radost in mir božičnih praznikov.

BOŽIČNO IN NOVOLETNO VOŠČILO

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici vošči vesele božične praznike in srečno novo leto 1959 vsem Slovincem v Italiji, v matični državi in povsod, kjer koli bivajo po svetu.

Letos obhajamo deseto obletnico razglasitve mednarodne listine človečanskih pravic. To naglašamo zato, ker predstavlja ta listina dokaz trpljenja in mučeništva človeškega rodu ob tolikih zmotnih ideologijah in vladavinah, ki na njih slone, hkrati pa tudi dokument, ki je klic izmučenega človeštva po pravičnem demokratičnem, strpljivem ter miroljubnem sožitju narodov v svetu.

Listina človečanskih pravic pa ne velja samo narodom kot skupinam, ampak tudi posameznikom, ki trpijo krivico, ko jim kdo pravice človeka osporava in tepta. Naša jezikovna skupnost v Italiji se šteje med tiste, ki trpijo krivico, ker ni zaščiten, čeravno

državna ustava vladi to narekuje, in ker je še vedno predmet napadov od strani hudobnih sovražnikov slovenstva ter zastopljanja od strani vladnih organov.

Upamo in trdno verujemo, da bo zmagala v svetu beseda Jezusa, ki je trpečim narodom in ljudem oznanil vlado pravice in resnice. Verujemo, da po Jezusovem nauku končno vendarle zmagava pravica nad krivico, da bo tudi naši skupnosti dano živeti obljubljeno ljubezen med narodi.

Zato kličemo: naj svetla luč Jezusa Zveličarja iz betlehemske štalice posije v domove in v srca vseh naših dragih bratov in sosedov Italijanov. Trpečim naj ta božična luč vlije novih upov in novih moči, da bodo lahko vztrajali do zmage, državnim in drugim odgovornim činiteljem pa naj pokaže na te trpeče in na dolžnost, ki jo imajo, da trpljenje odpravijo. Vodstvo SDZ v Gorici

BOŽIČNO JUTRO V NASIH GORAH

golčalo kakor v svesti si svoje zmage. Roke so mi krvavele, vse telo mi je trepetalo od živčne napetosti in napora. Koliko časa sem rabil za to strašno pot, še sam ne vem. Čas se je zame v tej globeli ustavil. Končno sem premagal še zadnjo nevarnost in se raz strmo skalo spustil na dno. Tu je ležala mala ovčica. Ko me je zagledala, je hotela vstati in zbežati, a ni mogla. Opazil sem, da ji prednja noga kot mrtva leži ob trepetajočem telesu. Ko sem svoje tresočče se roke položil na njen mehki kožušček, mi je nekoliko odleglo. Moj strah se je združil z njenim in vedel sem, da moram biti močan za oba in še za Jurčka visoko zgoraj nad prepadom.

Previdno sem dvignil ranjeno ovčico in si jo položil okrog vratu. Oklenila se me je, kakor da bi vedela, kako težka pot naju čaka. Plezanje navzgor je bilo še težavnejše. Vendar me je topla pričujočnost živga bitja tolažila in mivlivala vedno novih moči.

Sedaj sem že razločil Jurčkov glas.

«...Kdo izmed vas, ki ima sto ovac in eno izmed njih ne izgubi, ne pusti devetindevetdesetih v puščavi in ne gre za izgubljeno, dokler je ne najde? In ko jo najde, jo zadene vesel na svoje rame...» Jurček...! Njegove besede so prihajale do mene kot razodetje. Ni znal ne pisati, ne brati, knjig ni imel, kako da si je te besede tako zapomnil?

Nič več nisem zapazil strašnih strmin nad sabo. Zdela se mi je, da hodim po varni poti, da nad mano čuva zvesti angel varuh.

«...Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir da mene kot razodetje. Ni znal ne pisati, ne brati, knjig ni imel, kako da si je te besede tako zapomnil?»

Nič več nisem zapazil strašnih strmin nad sabo. Zdela se mi je, da hodim po varni poti, da nad mano čuva zvesti angel varuh.

«Moja ovčica, moja zlata ovčica!» Potem jo je previdno položil poleg sebe in vstal. Se preden sem se zavedel, je klečal pred menoj. Obe moji roki je držal v svojih in mi jih poljubljaj:

«Hvala, hvala,» je jecljal. Vroče solze hvaležnosti so močile moje opraskane roke. «Jurček, bodi no pameten, dovolj je tega,» sem se branil.

«O ne,» je dejal.

«Poslušaj,» sem ga vprašal, »kje si se naučil na pamet zgodbe o izgubljeni ovci?»

Spustil je moji roki in me v zadregi pogledal.

«V šoli, ko ste vi razlagali.»

«Si že priden, Jurček,» sem dejal in ga pobožal po temnih laseh. Solze ganotja so mi zameglile pogled.

Od takrat sva postala velika prijatelja.

★

Se tisto zimo je legel in ni več vstal. Stalno, skoro vsak dan sem ga obiskoval in ga pripravil na prvo sveto obhajilo. Slutil sem, da bo tudi zadnje. Nisem ga učil iz katekizma, njegova velika ljubezen do Jezusa je bila zadostna priprava na prvo sveto obhajilo.

«Veste,» mi je nekoč zaupal, »strašno sem jokal tisti dan, ko so moji sovrst-

niki prejeli prvič Jezusa, a jaz ga nisem smel. Takrat sem zasovražil vse, tudi...» ni dokončal. Le pogledal me je žalostno in jaz sem razumel, da je mislil name. «Kako bi ne ljubil Jezusa, ko pa je imel tako rad ovčice,» je dejal.

V tednu pred Božičem je bilo, ko se mu je zdravje še poslabšalo. Iz bledega obraza so proseče gledale temne oči.

«Kdaj mi boste prinesli Jezusa?» je vprašal.

«Ze jutri, če hočeš.»

«O, da!» se je razveselil in obraz mu je zasijal od brezmejne sreče.

Drugo jutro sem ga prvič in zadnjič obhajal.

Hotel mi je povrniti s tem, kar mu je bilo v teh dneh najdražje.

«Ali hočete, da vam povem zgodbo o pastirjih, ki so čuli pri svojih čredah?»

Prikimal sem, kajti solze ganotja so me stiskale za grlo.

«...V prav tistem kraju pa so pastirji prenočevali pod milim nebom in bili pri

nočnih stražah pri svoji čredi...» Njegov glas je bil tako slaboten, da sem ga komaj slišal. Potem je utihnil.

«Ne morem,» je zašepetal.

«Bom jaz nadaljeval, poslušaj: ...In glej, angel Gospodov je pristopil k njim in božja svetloba jih je obsvetila, da so se silno prestrašili. Gledal me je z začudnimi očmi, angelški smehljaj mu je obzarjal obličje. «...Angel jim je rekel: Ne bojte se; kakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod...!»

Jurčkovo obličje je postajalo vedno bledeje, angelški smehljaj pa ni izginil. Nenadoma je v silnem začudenju razširil oči. Gledal je nepremično nekam v daljavo in se blaženo smehljaj.

«Jurček...!» sem ga tiho poklical in ga pobožal po čelu. Ni me več slišal. Njegovo čelo je bilo mrzlo.

Nevidni so bili angelci božični slavo-spev: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji!«

Ob štirideseti obletnici Cankarjeve smrti

13. decembra 1918 se je vsa Ljubljana in z njo ves slovenski narod poslovila od svojega največjega pisatelja Ivana Cankarja. Bilo je v prvih tednih svobode, katere glasnik je bil tudi Ivan Cankar. Pogreb so vodili trije duhovniki, kulturni ustvarjalci: Kalan, Finžgar in Sardenko. Za krsto so stopali člani prve slovenske vlade in pokop se je izvršil na državne stroške. Dolga vrsta pogrebcev se je vila iz Ljubljane proti Sv. Križu. Po molitvah, petju in govoru Otona Župančiča je mladina, ki je nosila vence z napisi pokojnikovih knjižnih del, grob dobesedno zasula z belimi krizantemami, ki so živo spominjale na pisateljevo knjigo »Bela krizantema«, to je na slavospev svobodni, resnici služeči umetnosti malega naroda.

Cankar je šele po svoji smrti postal last vsega slovenskega naroda, to je onega naroda, ki se je par tednov pred Cankarjevo smrtjo rešil stoletnega suženjstva ter zaživel v svobodi, katero mu je oznanjal tudi Cankar.

Cankar je tako velik, da ga je silno težko presojati, in si ga privajajo vse svetovnonazorske skupine. Presojati Cankarja kot pesnika, pisatelja, dramatika, govornika, polemika, kritika, socialista, kristjana in Slovenca ni lahka naloga. Zato mu delajo hudo krivico vsi oni, ki ga danes, po štiridesetih letih, štejejo med revolucionarje in gledajo v njem preroka,

napovedovalca krvave revolucije. Zakaj nam je Cankar tako ljub in drag? Prvo, zaradi svoje resnico-ljubnosti. Bil je reven in skromen od doma, reven in ponižen kot študent, pa tudi visoko na slovenskem Parnasu je ostal zvest in iskren, poln krščanskega razumevanja in odpustčenja. Ivan Cankar je pisatelj trpljenja, duševnega in telesnega. Siromak doma, siromak - študent v Ljubljani, siromak na Dunaju in pozneje, saj ni imel niti lastnega doma. Se huje kot telesno trpljenje pa je bilo njegovo duševno trpljenje, čut in bol za krivico, ki jo je trpel njegov

bližnji. Samo Cankarjevi junaki lahko hodijo zravnanji, ne omagujejo ter zmagujejo. Lažnivci in hinavci so bili Cankarju najbolj zoprni. Cankarjevih enaindvajset knjig je eno samo spraševanje vesti sebi in svojemu bližnjemu. Cankarjevo prizadevanje kot kulturnega ustvarjalca je šlo v smer, kako je treba ravnati, da bodo naša dejanja etična, poštena. Ravnati s spoznano resnico in po njej po vesti živeti, to je bilo geslo Ivana Cankarja. Slovenci lahko s ponosom pokažemo na Cankarja, kadar govorimo o doprinosu k skupni evropski kulturi.

Neva Rudolfova :

Za praznike smo iz Trsta dobili prelep dar: Neve Rudolfove zbirke pesmi Južni Križ. To je prelep dar iz dveh razlogov: zaradi pesmi samih in zaradi opreme knjige.

To slednjo je oskrbela tiskarna Adria in sicer prav odlično. Prof. Beličič je pa zbirki napisal uvodne besede.

Se bolj kot oprema ti novo zbirko prikupijo pesmi same. Vzameš jih v roke in začneš prebirati, bolje ob njih začneš razmišljati. Saj pesem ni dovolj brati, nego treba se je ob njej zamisliti, da se ti odpre nje bogastvo čustva in ritma. Pesnica nam je s to svojo prvo zbirko pesmi odstrla nekoliko pogled v svojo mlado dušo, ki ji je bilo usojeno, da je morala tako zgodaj od doma v tujino

Južni Križ

sama, daleč od domovine, od svoje drage mame in od svoje mlade ljubezni. Z njo so šli spomini in molitev. Zato poje:

»Naj Tebi v naročje
svoje drage, domovino, ljubezen,
Na to pot v neznano izročim.«

(Pompejska Marija)

Zanimivo, kako gleda iz tujine na ožjo svojo domovino: Kontovel, Repentabor, Miramar, Devin, Pod tržaškim svetilnikom.

»Vijolični mrak trepeta preko starih
Rdeča večna luč [klopi.
pozlati

Mariji prečudni sijaj,
Jezušček spet se smeji —
vse je še kakor nekaj.«

(Repentabor)

Tu ob spominu na njen Trst se ji poveže drug spomin: na mlado ljubezen. Toda to ni hollywoodska, cow boyska ljubezen, ali ona iz Grand Hotela, nego prava, pristna dekliska ljubezen, »ki je svet še okužil ni«, bi rekli z goriškim slavčkom.

»Ti zlati, pojoči valovi!

Sla bi do obale, do izmučenih alg —
glej v dlan se mi pesek preliva,
glej v školjke se pesem izliva
in s tabo v ljubezni živi.« (Devin)

Potem si sledijo: Silvestrovo 1955, Privid pomladi, Spomin pomladi, Poljub in druge. Toda Neva zna biti močna v ljubezni in v samotni. To moč ji daje — molitev.

»V te divje nevihtne čase,
v iskanje brezupnih dni
greje me v burji en spomin,
ena beseda v meni živi.
V plamen ljubezni vzdrhtevam,
pomešam svoje s tvojimi lasmi
in molim...« (Južni Križ)

Da, mlada pesnica moli. Zato so nekatere njene pesmi tudi iskrena molitev:

»Nocoj hotela Tvoje bi besede.
Hotela vere bi ta težki čas,
da bi čutila Tvojo roko, Jezus,
Tvoj krvaveči, ranjeni obraz.«

(Iskala sem te)

Kakor ta, tako so tudi druge pesmi iskrena in verna molitev (Pompejska Marija, Da mi je Tebe ljubiti in druge)

Nekoč smo na seji uredniškega odbora »Mladike« govorili tudi o tem, da bi morali naše mlade pesnike in pisatelje navajati na to, da bi vrednotili tudi verska, religiozna čustva, da bi jim vera ne bila problem odveč. Tu je Neva Rudolfova izpolnila našo željo in pregnala naš strah, da bi sodobna naša mladina bila brezčutna do najvišjih verskih vrednot. Upajmo, da ji bodo sledili še drugi.

Da zaključim, kakor zaključuje Rudolfova sama:

»Ko se rahla sapa spusti
od sončnih rumenih bregov,
pa se vsa razžari
drobna gorečka. S cvetov
plamenček v dlan zakipi:
pridi, greva domov,
kamor srce želi.« (Gorečka)

(r+r)

Izročitev Nobelovih nagrad

Kakor je bilo določeno, je švedski kralj Gustav V. izročil dne 10. decembra Nobelove nagrade nagrajencem, ki so si pridobili največ zaslug na kulturnem in znanstvenem polju. Ameriški, sovjetski in angleški nagrajenci so prejeli nagrado in denarno nakazilo iz rok švedskega kralja. Med njimi pa seveda ni bilo Borisa Pasternaka, o katerem je v tem času pisalo vse svetovno časopisje. Nagrajenci so ameriški zdravnik George Beadle, Eduard Tatum in Joshua Leberberg; sovjetski fiziki Pavel Cerenkov, Ilja Frank in Igor Tamm ter angleški kemik Frederick Zanger.

Polnočnica

V oboke svetišča ori melodija:

Vsa slava Mesiji in mir vsem ljudem!
Vse orgle donijo — spremljajo jih spevi
le pesmi božičnih, ki s srcem jih vsem
moj narod rad pel je — še danes jih pòje,
zavzet v Detinstvo. — S solzo v očeh
še pomni na dōbo viharjev trpljenja,
ko s trnjem bil krōnan — v temnih nočeh
je skoraj omahnil — zagledal je zvezdo,
ki Detecu božjemu v hlevčku blesti,
je predenj pokleknil, se Njemu zaupal:
Smo Eve otroci. — Glej, Tvoji smo vsi...!!
V nebeških višavah orijo pozavne
in pesem odmeva v vijolični svod:
»Radujte, zemljani, rodil se je Kristus,
Kralj večne ljubezni in mira Gospod!!!«

Tugomir

Peter, rožni venec in knjige

Ne navadna povest, kako je vera prišla v izolirano deželo.

To zgodbo je zapisal vojaški kaplan Father Mark Sullivan iz dominikanskega reda in bo prav, če jo tudi Ti prebereš. Takole piše...

Ustavil sem svoj »jeep«. Precej časa sem porabil, da sem iz vojaškega taborišča prišel v najbližjo korejsko vasico Taiku po imenu. Nekaj Korejcev se je ustavilo in ogledovalo moj avto. Kopica otrok se je zbrala okoli mene in so me prosili za čokolado. S prsti sem jim pokazal, da so moji žepi prazni, in kar žalostno sem gledal, kako so njihovi smehljaji izginili. Moral bi biti najmanj Hershey-ev podpredsednik, da bi vsem ugodil. Stopil sem k ograji in bral:

Katoliška Cerkev

Maše:

ob delavnih	7.00 - 8.00
ob nedeljah	7.00 - 8.00
	9.00 - 10.00

Kot da bi bil doma, sem si mislil. Bilo je napisano v korejščini in angleščini. Ob nedeljah bi Amerikanci polnili svoje župne cerkve ob tem času, da bi bilo veselo gledati. Spomnil sem se, da sem na Koreji, da je Taiku le vasica in še ta skoraj porušena in požgana od komunistov. Stopil sem na dvorišče. Pri maši bi lahko bil tudi v vojaških barakah, a sem enkrat hotel videti, kako je v domačinski cerkvi.

Na dvorišču pred poslopjem so se otroci že zbrali in vstopali v cerkev. Z njimi

sem vstopil tudi jaz. Duhovnik je že bil pred oltarjem in če bi ne bilo korejskih obrazov, bi mislil, da sem doma...

Po maši sem stopil v barako, ki je bila napravljena za župnišče. Korejski duhovnik mi je prišel naproti in me pozdravil z globokim priklonom in prijaznim smehljajem. Povedal sem mu, da sem tudi jaz duhovnik in da sem bil pri njegovi maši. Bil je vesel obiska in takoj naročil čaja. Ko sem segel po prvem kozarcu, sem se spomnil, da je vojska prepovedala piti vsako »nepotrajeno vodo«. Vendar nisem hotel razžaliti starega duhovnika in sem pil, čeprav sem napol mislil, da se bom že s prvim požirkom zrušil na tla. No pa to se ni zgodilo. Gostitelju je bilo ime oče Janez Baptist Kim in se mi zdi, da je rekel, da je generalni vikar za Taiku vikariat. Med pogovorom mi je Fahter Kim pokazal podobico. Na njej sta bili dve sestri Neža in Kolumba Kim, njegovi daljnji sorodnici, ki sta bili mučeni zaradi vere že pred mnogimi leti. Takoj sem uvidel, da prav nič ne vem o korejskih svetnikih in mučencih; kar neumno se mi je videlo, da sem to izrekel, kajti takoj sem opazil, kako je ponosen nanje.

»Oče, bojim se, da prav malo vem o Koreji!«

»Bolj malo jih je, ki kaj vedo,« je smehljaje odvrnil. »Tudi jaz ne vem veliko o Ameriki.«

Pokazal je na podobico in rekel: »Da, na stotine je korejskih blaženih, večina izmed njih so mučenci. Vsa naša zgodovina, že od prvega začetka je bila pisana s krvjo.«

»Morda bi mi hotel povedati kaj o tem?« sem vprašal in med tem ko je on

pripovedoval sem načel še drugo kupico čaja.

»Korejska zgodovina se začne zdavnaj, zdavnaj pred Kristusom, a Cerkev je prišla na Korejo šele s Fathrom De Cespedes, jezuitom, leta 1592. Bil je »neuradni vojaški kurat« japonskih vojakov, ki so iste leta zasedli Korejo. Toda njega se ljudje niso oprijeli.

Povest se v resnici začne šele leta 1777. Naša vlada je takrat mislila, da je izolacijska politika najboljša za Korejo. Polotok je bil takorekoč zapечат in ni bilo možno ne zapustiti in ne priti v deželo. Postali smo pravo puščavniško kraljestvo. Naše učenjake je to silno skrbelo, kajti izčrpali so že skoraj vso razpoložljivo znanost, a da bi od zunaj dobili kaj več, je bilo nemogoče. Zanje ni bilo drugega, kot da so se v poletju 1777 umaknili v neki budistični samostan blizu Seoula. Tam so zopet znova premlevali svojo staro znanost in ponovno prebirali že tolikokrat prelistane knjige. Pa naenkrat so med debelimi bukvami o Konfucianizmu in Budizmu našli majhno navadno knjižico, ki so jo prej spregledali. Bila je odrgnjena in zbledela, a vendar še toliko uporabna, da so lahko prebrali naslov v kitajščini »Pravi nauk o Bogu«. Pisatelj je bil Father Ricci, znamenit jezuit s pekinškega cesarskega dvora.

»Oče,« sem ga prekinil, »kako se je to zgodilo, da je knjižica prišla v budistični samostan?«

»O tem Ti pa povem zanimivo legendo,« je odvrnil. »Pravijo, da je to knjižico prinesel na Korejo eden izmed naših ambasadorjev pri kitajskem cesarju v Peking in to leta 1631. Knjižica je romala

iz rok v roke in končno se je umirila v samostanu. Bila je stara več kot sto let, ko so jo odkrili naši učenjaki.«

Vse je postajalo bolj in bolj zanimivo, tako da nisem niti opazil, ko so zopet prinesli toplega čaja. Ne vem kakšen čaj je bil, a bil je zelo prijeten. Za ta slučaj bi armijsko povelje gotovo morali prekljicati.

»Nauk iz te knjige je napravil velik vtis na naše učenjake in so hoteli imeti še več knjig te vrste!« je nadaljeval Father Kim, »toda vedeli so, da to ne bo mogoče drugače kakor iz Pekinga. Odločili so se končno, da nekoga pošljejo v Peking, ki je oddaljen več kot 600 milj od Seoula.«

»Eden izmed učenjakov je poznal prijatelja Ree Syenghuna, ki je z očetom po diplomatskih poslih odhajal na Kitajsko. Ree je obljubil pomagati in v Pekingu je obiskal tamkajšnjega škofa.

Velikokrat je govoril s škofom ter se je dobro poučil o Cerkv Kristusovi in končno se je Ree odločil, da postane katoličan. Škof ga je krstil in Ree je postal Peter Syenghun.

Peter se je vrnil v Seoul in prinesel s seboj rožne vence in spise o Cerkv. Povedal je filozofov vse, kar je videl in slišal in jim dal rožne vence in knjige. Začel je učiti novo vero in je tudi krstil goreče poslušalce. Tako uspešno je deloval, da ko je leta 1794 prišel na Korejo prvi kitajski duhovnik Father Tjou, je tam dobil že nad 4000 katoličanov. Toda jaz pripovedujem hitro!

Gorečnost Petrove občine se ni ustavila pri krstu! Ljudstvo je hotelo imeti hie-

Marijanišče na Opčinah

vošči vsem čč. gg. duhovnikom, družinam svojih gojencev in vsem dobrotnikom blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto!

Kot božično darilo poklanja vsem svojim prijateljem in dobrotnikom: zelo prikužno mašno knjižico »Naša daritev« in lep tribarvni stenski »Koledar 1959«.

Naša daritev je priročnik, ki nas ob slikah uvaja v umevanje sv. maše in občestveno sodelovanje pri njej na tri različne načine. Knjižica v dvobarvnem tisku stane 50 lir.

Koledar prinaša poleg slik tudi aktualne članke v proslavo nekaterih važnejših obletnic iz versko-kulturnega življenja tržaških Slovencev. Stane 100 lir.

Obe tiskovini dobite pri svojih dušnih pastirjih ter v trgovini Fortunato. Naša daritev bo na razpolago tudi v Katoliški knjigarni v Gorici.

R A Z N O

Bivši belgijski kralj se bavi s filmom

Bivši belgijski kralj Leopold je navdušen lovec, pa tudi vnet fotograf. Zadnji čas je izdelal dober dokumentar iz živalskega življenja v afriški džungli. Večkrat je bil v resni nevarnosti. Izdelava takih dokumentarjev zahteva izredno mero potrpljenja.

Nove eksplozije v ZDA

Do silne eksplozije je prišlo pretekli teden v Los Angelesu. Plameni so popolnoma uničili tempelj vernikov neke nove sekte tako zvane »Vrelec sveta«. Ogenj se je razširil tudi na bližnje poslopje, kjer je spalo okrog 30 ljudi. 14 jih je našlo smrt v plamenih, med njimi tudi ustanovitelj te nove sekte Krishna Venta, ki se je izdajal za novega mesijo. Zbral je okrog sebe približno sto pristašev, ki so živeli skupno življenje.

V zadnjem času je bilo v ZDA več eksplozivnih atentatov proti poslopjem raznih ver, zlasti še proti judovskim sinagogam.

Uspeh reklame za film

Nemški zavod za statistiko je ugotovil, da se večina gledalcev odloči za kak film zaradi igralcev, ki v filmu nastopajo (28 odst.); na drugem mestu vplivajo na odločitev prijatelji (23 odst.); potem pridejo na vrsto kritike časopisov (11 odst.) in samo osem odstotkov se jih odloči zaradi filmske reklame.

Smrt ob pesmi Ave Marija

Filmski igralec Tyrone Power je umrl med snemanjem filma. Ravno med dvo-bojem ga je zadel kap. Ko je umiral, je neka tajnica zapela Ave Marijo. Morda je ravno ob tej pesmi nesrečni igralec našel moč za kesanje. Bil je sicer katoličan, a njegovo zakonsko življenje je bilo neurejeno. Ni imel katoliškega pogreba.

rarhijo, takšno kot jo je Peter videl v Peking. In so enega izvolili! Postavili so »škofa« in izbrali »duhovnike«, ki so pridigali, spovedovali in maševali.

»Oče! Oni niso imeli te pravice! Vi vendar niste mogli postaviti duhovnike; saj bi morali biti posvečeni!«

»Počakaj malo, prijatelj, saj oni niso tega vedeli!«

»Kako dolgo so »pridigali« in »spovedovali?«

»Dobri dve leti!«

Ni bilo drugega, kot da sem se malo čudil!

»Tako je bilo! Škof v Peking je končno nekako zvedel o vsem tem in je poslal pismo, v katerem je prepovedal spovedovanje in maševanje, toda pridigati je dovolil. Naši »duhovniki« so takoj zagotovili škofu v Peking, da so bili v dobri veri.«

»Torej tako se je začel katolicizem na Koreji?« sem začudeno vprašal. »Peter, rožni venci in knjige!«

»Tako, in bil je zelo dober začetek! Večina izmed 4000 vernikov, ki jih je ob prihodu dobil Father Tjou, so z njim vred umrli mučeniške smrti v strašnem preganjanju, ki se je kmalu nato začelo. Mučenci so, naši blaženi in smo ponosni nanje. Toda ti jih nisi poznal, ko si prišel na Korejo!«

Poldan je že minil, ko sem se vračal v Kyongsan. Cesta se mi ni več zdela tako blatna in razrvana kot zjutraj. Morda je bil to učinek povesti, a morda tudi čaja.

Priredil I.F. New York

BOŽIČNA PROSLAVA V STOLNICI

Zadnje nedeljo v letu, dne 28. decembra 1958 ob 15. uri se bo vršila božična proslava za vse naše vernike v goriški stolnici. Proslava vsebuje verski govor, koncert božičnih pesmi, ki jih bodo izvajali združeni cerkveni zbori, ter slovesni blagoslov z zahvalno pesmijo. Prisrčno vabljeni vsi čč. gg. duhovniki in vse naše verno ljudstvo.

Duhovska zveza ter SKPD

POLNOČNICA V CERKVI SV. IVANA.

Tudi letos bo sv. maša polnočnica z božičnimi pesmimi v cerkvi sv. Ivana v Gorici. — Vabimo vse naše vernike, da bi se je polnoštevilno udeležili.

Seja goriškega občinskega sveta

Na zadnji seji goriškega občinskega sveta je bil na dnevnem redu proračun občinskih podjetij za leto 1959. Proračun bo pasiven zaradi izrednih stroškov, ki jih bo imelo podjetje za svoja dela. Za podaljšanje vodovoda, električnih in plinskih vodov bodo izdali 65 milijonov lir. Vodovod v ulici Brigata Etna bo kmalu dokončan, prihodnje leto pa bodo začeli z napeljavo vode v St. Maver in na Gradiškuto. V Standrežu pa ne bodo napeljali plina, ker se je od 200 družin, ki bi prišle pri napeljavi v poštev, javilo le 10 družin.

Med drugim so tudi sklenili, da bodo povišali najemnine tarife branjevkam na pokritem trgu in v ribarnici.

Zahvala

Mladeniška Marijina kongregacija iz Gorice je preteklo nedeljo za zaključek proslav na čast Brezmadežni uprizorila igro »Luč z gorā« za člane naših verskih družb.

Da je ta igra tako dobro uspela, v splošno zadovoljstvo gledalcev, je to predvsem zasluga režiserja gospoda Maksa Komaca.

Zato čutimo dolžnost, da se mu na tem mestu iskreno zahvalimo.

Vodstvo M.M.K.

Doberdob

Vodovod je v rokah C.A.F.O. in zgleđa, da bo šlo vedno bolje. Vodne števec so

Zgonik Sv. misijon

Kot smo že poročali, smo imeli sv. misijon, ki ga že 35 let ni bilo v zgoniški župniji. Vršil se je od nedelje 7. dec. do 15. dec. in sta ga vodila dva čč. gg. misijonarja. Na ta veliki dogodek smo se pripravljali že dalj časa. Predvsem smo v cerkvi molili za dober uspeh misijona. Nato smo se pripravili M. B., katere kip smo v slovesni procesiji prenesli iz Samotorce v župno cerkev na rožnovensko nedeljo, bližnja priprava pa je bila devetdnevna v čast Brezmadežni.

Po toliki pripravi so bili verniki doberšno razpoloženi na misijon in so ga zato tudi kar dobro opravili, če upoštevamo versko mrtvilo in brezbriznost, ki je zajela posebno nekatere vasi naše župnije po obeh vojnah in seveda tudi po zaslugi kom. partije.

Gg. misijonarji so prišli v nedeljo 7. dec. popolnoma in smo jih slovesno sprejeli. Takoj že v prvem govoru so poudarili, kaj je glavni namen misijona: Reši dušo. Temu geslu je služil ves nadaljnji potek misijona. Imeli pa smo ves čas izredno slabo vreme, najprej hudo burjo in mráz, nato pa dež. Vendar tudi tako vreme ni preprečilo, da bi ljudje ne hodili premrzli in mokri k misijonskim go-

vorum. Ne moremo trditi, da bi bila udeležba stoodstotna, vendar so se zlasti žene in dekleta odlikovale po svoji gorečnosti. Pa tudi moški so se ob koncu odtajali in jih je bilo pri skupnem sv. obhajilu ob sklepu kar zadovoljivo število. Zgonik jih gotovo že dolgo ni videl toliko. Izmed doživljenj sv. misijona omenimo samo pridigo v petek 12. decembra, ki je bila združena s pripravo na smrt, in pa ono v soboto, ko je bil dan sprave.

Pri zaključku v nedeljo 14. dec. smo naredili naslednja dva sklepa:

1. Redno se bomo udeleževali nedeljske sv. maše. Kdor more, naj hodi k maši tudi v tednu.

2. Vsako leto se bo obhajala ponovitev sv. misijona na 3. nedeljo v adventu s skupno spovedjo in sv. obhajilom kot priprava na rojstvo Gospodovo.

Za bolj goreče duše so misijonarji priporočili še obhajanje prvih petkov in sobot ali vsaj prvih nedelj s spravnim sv. obhajilom.

Te nasvete in sklepe smo zapisali, zato da se ne pozabijo.

Najlepša hvala čč. gg. misijonarjem za njun nemajhen trud in požrtvovalnost pri sv. misijonu. Bog daj, da bi sadovi sv. misijona ostali trajni!

Požar na tržaškem radiu

V petek 19. decembra zjutraj je, verjetno zaradi kratkega stika, prišlo do hudega požara v prostorih tržaškega radija na trgu Oberdan. Sodijo, da je požar izbruhnil v avditoriju b v četrtem nadstropju, kjer so se stene, ki so iz tanke lepene in steklene volne, naglo vneli, tako da se je požar razširil še na peto nadstropje. Prvim gasilcem so kmalu pri-

V MARIJINEM DOMU V ROJANU

bo v nedeljo 28. decembra božična igra v 4 slikah:

M E S I J A

Začetek ob 17^h

Med odmori srečolov

Vabljeni!

šli na pomoč še druge gasilske ekipe iz pristanišča in iz Milj, tako da je gasilo skupno 60 gasilcev pod poveljstvom ing. Inzerilla. Na delu so bile tudi štiri motorne črpalke, ki so sicer oženj pogasile, a so pri tem napravile v radijskih prostorih veliko škodo. Plameni so uničili skoro celotno oddajno in kontrolno aparaturo. Uničeni si tudi štiri avditoriji in muzikalični instrumenti, med temi tudi klavirji. Glavna poročila je tržaški radio kljub temu oddajal še naprej, in sicer iz Avditorija v ulici Teatro Romano, deloma pa tudi iz gledališča Verdi, kjer so postavili zasilno oddajno kabino.

Nova količina cepiva proti poliomeilitisu

V petek 19. dec. je prispelo v Trst 2500 doz cepiva proti poliomeilitisu. Razdelili so ga zdravstvenim ustanovam, kjer bo na razpolago za brezplačno cepljenje otrok od tretjega meseca do tretjega leta starosti. Trst je eno prvih mest, ki so dobile že drugo pošiljko tega dragocenega cepiva, ki ga je vlada prejela iz Švice.

Do sedaj so v Trstu cepili že okrog 3000 otrok od tretjega meseca do tretjega leta starosti, kar predstavlja približno polovico otrok te starosti na tržaškem področju. Mnogi starši so dali cepiti svoje otroke na lastne stroške. Zdravstveni organi pozivajo še ostale starše, naj se odločijo in dajo cepiti svoje otroke.

Stanovanja za 800 istrskih družin

800 novih stanovanj za istrske begunce bodo prihodnje leto sezidali v Trstu za skupno vsoto 2 milijard in sto milijonov lir. Delo novih begunskih naselij so poverili UNRRA-Casas, ki je doslej izvršila vsa naročila, ki so bila v programu OAPGD (Ustanova za pomoč istrskim in dalmatinskim beguncem). Sezidali bodo štiri naselja.

Upajmo, da bodo do teh stanovanj imeli pravico tudi slovenski begunci, ki so iz istih razlogov zapustili svojo domovino kakor italijanski.

Boršt

Tudi v Borštu se moderniziramo. Sedaj asfaltiramo cesto, ki pelje skozi vas. Delo bo kmalu končano. Pričakujemo seveda, da bodo asfaltirali tudi vesto pri cerkvi. Tako bo naša vas veliko bolj prijazna, čeprav je asfaltirana cesta manj primerena za živino.

Miklavž, ki je tudi v Borštu napravil veliko veselja malim in velikim, je bolj tiho izrazil željo, da bi se kmalu začel drugi gospodinjski tečaj v naši vasi. Kakor znano, se sedaj vrši tečaj v Dolini, zadnje dni januarja pa se verjetno začne že v Trstu pri Sv. Ivanu. Tako v tem šolskem letu ne bo mogoče organizirati novega tečaja v Borštu. Lepo pa je, da se povsod budi zanimanje za gospodinjske tečaje.

Božične navade tu in tam

Božični običaj francoskih pastirjev

Svetonočni maši v Ardenah prisostvuje neko izredno živo bitje: najlepše jagnje vsake črede. Pastirji ga nesejo k svetemu obredu okrašenega z raznobarnimi trakovi. Med polnočnico jim nato duhovnik podeli poseben blagoslov. Blagoslovljeno jagnje ne smejo nikdar zaklati. Pri čredi ostane do svoje naravne smrti.

To je lepo priznanje francoskih pastirjev Bogu, stvarniku vseh stvari, in dokaz bratske ljubezni, ki po zgledu sv. Frančiška objema vse ljudi in vsa živa bitja.

Božič med norveškimi pastirji

Božič na belih poljanah Norveške prinaša vsem prebivalcem veliko veselja. Iz tega velikega veselja se je porodila lepa navada, da morajo biti deležni te sreče ne samo ljudje, temveč tudi živali. Na božično vigilijo hitijo otroci v svojih toplih kožuškah na bele poljane, da tam natrosijo zrna malim prijateljem ptičkom, da bodo vsaj za sveti Božič imeli s čim nasititi svoje male želodčke.

Ta lepa pozornost norveških otrok je nekaka zahvala volu in osličku, ki sta s svojo toplo sapo grela božje Detece v hlevčku.

Marijo z Detetom pričakujejo

V nekaterih krajih Južne Italije imajo navado, da pustijo vrata odprta in mizo pripravljeno, ko gre do polnočnici. Otrokom, ki radovedni izprašujejo, odgovarjajo starejši: »Pustimo vrata odprta in mizo pripravljeno, morda bo tod mimo šla Mati božja z Detetom in, ko bo našla dom odprt, bo vstopila in se pogrela ter se pokrepčala. Potem bo blagoslovila našo hišo in vse njene prebivalce.« To je le legenda, ki pa nas uči, da moramo sleherni dan imeti odprt dom in srce za vse lačne in uboge, kajti v teh ubogih moramo gledati samega Kristusa.

Božična skrivnost v londonskih cerkvah

V srcu londonske City, v cerkvi svetega Petra na Cornhillu, ki slovi kot prva krščanska cerkev Anglije in ki stoji v bližini Angleške banke, bodo v letošnjih božičnih praznikih igrali slovitno Yorkovo Božje rojstvo iz XIV. stoletja, ki je del Yorkovih misterijev. Ustno izročilo pravi, da je cerkev svetega Petra na Cornhillu zgradil leta 179 Lucius, prvi krščanski kralj Velike Britanije.

V srednjem veku so verjetno večkrat igrali misterije v bližini te cerkve. Danes igrajo Božje rojstvo na odru pred lepim oltarjem, za katerega je napravil načrt Sir Christopher Wren, ko je obnovil cerkev po velikem požaru v Londonu l. 1666.

Božič prihaja

Vsako leto k nam prihaja ljubi praznik ta veseli; cerkve so podoba raja kjer se duša nam naseli.

Biti mora zanj priprava v bogočastju in v besedi, taka bo tedaj le prava, ako Bog bo v naši sredi.

Lepa pesem da izraza za srca občutke svete, čistega srca dokaza duše z milostjo prevzete.

Prof. dr. Ivan Tul

Lepo cerkev ob taki priliki zatemnijo, z žarometi pa osvetljujejo igralce, ki v živobarvnih nošah recitirajo pred modrim šotrom, pod barvnimi okni. Med igralci bodo letos zastopani razni poklici, tako trgovec, kemik, bančni uradnik, razni častnikarji, trgovec s premogom in mnogo gospodinji.

Po celi Angliji slovi vsakoletna igra o Božjem rojstvu v anglikanski cerkvi v Buckburyju, v grofiji Berkshire, ki je posebno ljubka in preprosta. Pri predstavi sodeluje 70 igralcev, sami domačini, med

katerimi so učitelj, pismonoša, kmetje, trgovske sotrudnice, zdravnik, električar, režiser pa je domači vikar.

Konferenca italijanskih škofov

Nekaj dni pred konzistorijem je bila v Rimu konferenca italijanskih škofov, katere so se udeležili predsedniki pokrajinskih škofovskih konferenc. Zborovanju je predsedoval turinski nadškof kardinal Fosati. Za Italijo je bilo to zborovanje neka posebnost. Zdi se namreč, da želi sveti oče, naj o verskih zadevah v Italiji odločajo italijanski škofje sami, ne pa direktno sveta stolica. Isto naj bi veljalo tudi za imenovanje voditeljev katoliške akcije, za katero pričakujejo marsikako preosnovo.

Papeževa imenovanja

Sveti oče je že izvršil nekaj sprememb na važnih mestih v kongregacijah, to je v osrednjih glavnih uradih svete stolice. Imenoval je novega nuncija za Italijo, novega apostolskega delegata v Združenih državah, nove tri tajnike pri kongregacijah. Sveti oče hoče postaviti na odgovorna mesta res take može, ki bodo s svojimi sposobnostmi in s svojim požrtvovalnim delom delali čast Cerkvi in skrbeli za njeno rast v svetu. Upamo, da bo uspel pri preosnovi rimske kurije, tako da bo ustrezala potrebam in zahtevam današnjega in prihodnjega časa. Podprimo to njegovo delo s stalno molitvijo in z vzgledom krščanskega življenja. Kajti rast Cerkve je odvisna ne samo od papeža, ampak od vsakega, tudi najmlajšega katoličana.

Radio Trst A

od 28. dec. 1958 do 3. jan. 1959

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu. — 15.45 Nabrežinski zbor »Avgust Tancec«. — 17.00 »Ta ali ona«, veseloigra v treh dejanjih, ki jo je napisal Sabatino Lopez. Igrajo člani Radijskega odra. — 19.00 Nedeljski vestnik. — 21.00 »Narava poje v pesmi«

Ponedeljek: 18.00 Radijska univerza: »Industrijska revolucija 19. stoletja«. — 18.10 Brahms: Simfonija št. 3 v f-duru, op. 90. — 18.45 Vokalni kvintet »Zarja«. — 19.00 Pisani balončki. — 20.30 W.A. Mozart: »Čosi fan tutte«, opera v dveh dej.

Torek: 18.00 Z začarane police. — 18.10 Simfonični koncert. — 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 22.00 Umetnost in življenje: »Božični čas v podobah Pietra Breughela«. — 22.15 Slovenski oktet. — 22.35 Mendelssohn: Trio št. 1 v d-molu, op. 49.

Sreda: 11.30 »Kratek sprehod po našem koledarju«. — 18.00 Radijska univerza: »Avtomatizacija in stališče delodajalcev«. — 18.10 Šostakovič: Simfonija št. 6, op. 53. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 20.30 Slovenske instrumentalne zasedbe. — 21.00 »Lumpacij Vagabund«, veseloigra v enem dej., napisal Johann Nestroy, igrajo člani SNG. — 24.00 Novoletna voščila in Silvestrov ples.

Četrtek: 8.30 Slovenski motivi. — 9.00 Grieg: Peer Gynt. — 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 16.40 Koncert sopranistke Ileana Bratuzeve. — 17.00 »Salomino preropenje«, igra v treh dej., napisal C. Meano. Igrajo člani Radijskega odra. — 21.00 »Naše kolednice«. — 22.00 Cajkovski: Italijanski capriccio, op. 35. — 22.15 Zbor »Vinko Vodopivec«.

Petek: 11.30 Predavanje: »Mala darila, veliko veselje«. 18.10 Borodin: Simfonija št. 3 v a-molu. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 21.20 Koncert sopranistke Ondine Otte. — 22.00 Znanost in tehnika: »Triton, največja atomska podmornica«.

Sobota: 16.00 Novela tedna: Ivan Pregelj, »Runje«. — 18.00 Oddaja za najmlajše: »Doživljaji kraljevega kuharčka«. Igrajo člani Radij. odra. — 20.40 Zbor »Ljubljanski Zvon«. — 21.00 A. Marodič: »Vest Olivera Balckstona«. Igrajo člani Radij. odra.

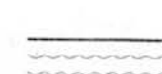
LISTNICA UREDNIŠTVA

Prihodnja številka izide redno v četrtek 1. januarja 1959.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Vesel Božič in srečno novo leto želijo:

ZALOGA DRV IN PREMOGA

IVAN VETRIH

GORICA, UL. LANTIERI 5 - TEL. 25-27

Goriška Mohorjeva Družba

GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

BERITE — ŠIRITE

KNJIZICE

Januarja izide nova številka:
MI IN NAŠI OTROCI

URARNA - ZLATARNA

Vizintin Jožef

GORICA, UL. MONACHE 9

TRGOVINA ČEVLJEV

Kosič Benedikt

GORICA, UL. RASTELLO 1

Tiskarna BUDIA - Gorica

RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 26-76

Kino Tabor

DOLINA

TRGOVINA ČEVLJEV

And. Čotar

GORICA, UL. RASTELLO 34 - TEL. 36-67

Društvo neposrednih obdelovalcev zemlje

IZ STANDREZA

MESEČNA DRUŽINSKA REVIIJA

MLADIKA

TRST, UL. TRENTO 2

TRGOVINA ČEVLJEV

«ALPINA»

GORICA, CORSO VERDI 34 - TEL. 25-17

ZALOGA DRV IN GRADBENEGA MATERIALA

RUDOLF - ZULJAN

GORICA, UL. DUCA D'AOSTA 29 - TEL. 27-08

KAVARNA - BUFET - BAR

BRATUŠ

GORICA, UL. MAMELI 4 - TEL. 34-78

FOTOGRAF

Kleindienst

GORICA, PIAZZA VITTORIA 16

LUPŠE IVAN

MANIFAKTURA - GALANTERIJA IN VSE VRSTE PERILA
TRGOVINA »PRI SONCU«

TRST, UL. NIZZA - UL. RISMONDO 1

ELEKTRODELAVNICA

Koren Stanislav

GORICA, UL. MATTIOLI 11 - TEL. 32-71

MANIFAKTURA

Gociup - Kustrin

GORICA, UL. RASTELLO 5 - TEL. 28-84
PODRUŽNICA UL. RASTELLO 8 - TEL. 28-84

★ Slovenska katoliška skupnost v Trstu vošči svojim članom, somišljenikom in prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto.

★ Mladiška Marijina kongregacija v Gorici vošči vsem članom doma in po svetu ter njihovim svojem blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

★ Akademski klub v Gorici želi vsem Slovencem prijetne božične praznike ter srečno leto 1959.

★ Slov. katol. akademsko društvo v Gorici želi vesele božične praznike in srečno novo leto prijateljem, kolegom in vsem zamejskim Slovencem.

★ Slov. Vincencijeva konferenca v Gorici vošči vsem rojakom, naj jih ob božičnih praznikih in v novem letu Dete Jezus blagoslovi z vsem svojim blagoslovom.

OBVESTILA

AHCIN, SOCIALNA EKONOMIJA je dospela. Naročniki jo dobijo pred novim letom. — Kdor jo želi, naj piše na uredništvo našega lista.

STENSKI KOLEDAR MARIJANISCA: Marijanišče na Opčinah je izdalo zelo okusen stenski koledar. Natisnjen je na finem loščenem papirju. Krasijo ga lepe slike in nekaj spremnega besedila. Stane 100 lir. Dobi se pri vseh dušnih pastirjih na Tržaškem in v trgovini Fortunato.

KNJIZICA NASH DARITEV: Te dni je izšla v Trstu lepa knjižica Naša daritev. Knjižica je večjega formata in ima 36 strani. Obsega tri mašne obrazce. Prva maša nas na preprost način seznanja z mašnim obredom. Druga sveta maša je že preprost pa učinkovit način občestvenega sodelovanja: med ljudsko petje so uvrščene kratke mašne molitve. — Tretja maša je ljudska zborna maša, ker naj pri njej ljudstvo sodeluje ne le s petjem, marveč tudi z zborna molitvijo nekaterih mašnih molitev.

Ta knjižica je namenjena za skupno sodelovanje vernikov pri maši. Tisk je dvobarven, nekatere slike pojasnjujejo dogajanje na oltarju. Knjižico je založilo in izdalo Marijanišče na Opčinah. Stane 50 lir.

OBVESTILO BEGUNCEM: Delitev živeža se bo vršila v ponedeljek dne 29. decembra ob 3^h popoldne od abecedne črke A do L vključene. Ostali bodo prejeli živež v torek dne 30. decembra ob 9. uri. Vsi so vabljeni k največji točnosti. Ta je zadnja delitev za begunce, ki so prejeli italijansko državljanstvo. Malo število ostalih nedržavljanov bo ob svojem času obveščeno o načinu in kraju delitve.

DAROVI:

Za Marijanišče na Opčinah daruje N. N. iz Trsta 1000 lir.

Za novi Marijin dom v Rojanu: N. N. iz Skednja 4.000; gospa Olga Pertot ob 50-letnici ženske Marijine družbe v Rojanu 5.000 lir.

Za reveže: Ob smrti brata čg. Zorka, članice Vincencijeve konference v Rojanu darujejo 2.500 lir.

Vsem Bod povrni.

Za Slovensko sirotišče: Gospod Joško Bratina namesto cvetja na grob pok. svoje sestre Marije daruje 5.000 (pomotoma javljeno šele danes namesto v novembru, za kar naj nam blagohotno oprostijo); gospod Ivan Prinčič, Krmin namesto cvetja na grob pok. Marije Tomšič por. Cevdek s Peči 2.500; Podporno društvo iz Gorice božični dar 25.000; F. P., Gorica 1.500 lir. Božje Dete naj da vsem blagim dobrotnikom v zameno obilo milosti in blagoslova!

★ Odbor za zgraditev novega Marijinega doma v Rojanu vošči vsem dobrotnikom blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

★ Slov. katol. prosvetno društvo v Gorici vošči blagoslovljene božične praznike ter srečno novo leto katoliškim prosvetnim društvom na Goriškem, Tržaškem in Koroškem ter vsem Slovencem doma in po svetu.

★ Odbor Doma kat. Slovencev v Gorici želi vsem darovalcem, prijateljem in vsem rojakom tu in po svetu božični mir in blagoslov z željo, da bi mu ostali zvesti tudi v prihodnjem letu.

★ Župnijski urad svetega Martina v Doberdolu želi vsem naročnikom, prijateljem in bralcem Katoliškega glasa ter vsem župljanom obilo božjega blagoslova in miru ob božjem Detetu, katerega naj bi v čim večjem številu ne samo poljubljali ob polnočnici, ampak tudi resnično prejeli v svetem obhajilu.

★ Marijanišče na Opčinah vošči čč. gg. duhovnikom in vsem svojim dobrotnikom po župnijah blagoslovljen Božič in vso srečo v letu 1959.

★ Vodstvo Slov. Alojzijevišča v Gorici želi blagoslovljene božične praznike vsem dobrotnikom, znancem, nekdanjim in sedanjim gojencem ter njihovim družinam.

★ Odbor Sirotišča sv. Družine vošči blagoslovljen Božič in novo leto čč. sestram, vsem dobrotnikom, gojencem in njihovim družinam.

★ Dekliška Marijina družba v Gorici vošči svojim sedanjim in bivšim članicam ter njihovim družinam mir, ljubezen in blagoslov božjega Deteta za božične praznike in novo leto.

★ Duhovska zveza Srca Jezusovega v Gorici izraža za božične praznike svoja vdana voščila prevzv. g. nadškofu, vsem sbratom in vsem ljubim vernikom. Naj ostane božji mir in blagoslov z nami vsemi.